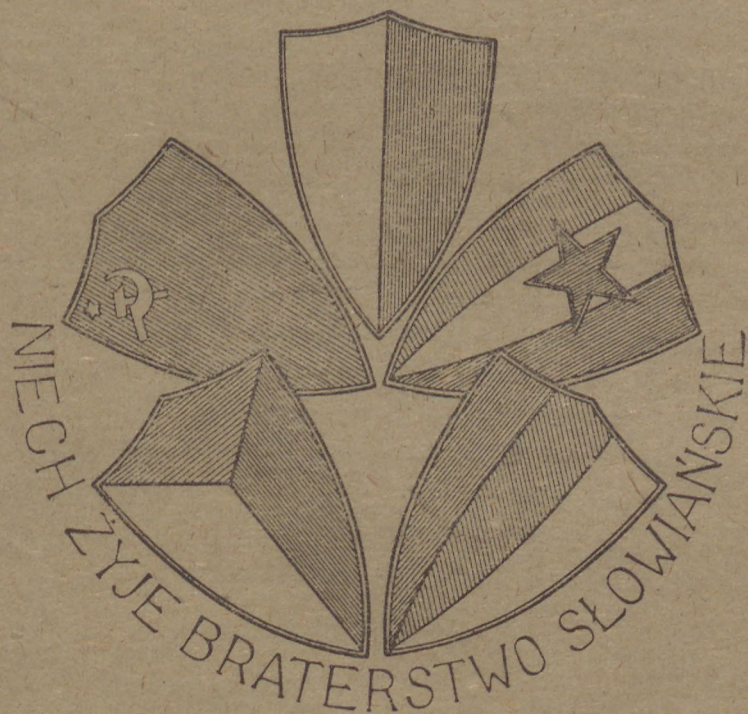

II PLENUM KOMITETU OGÓLNOŚLAWIAŃSKIEGO

ŻYCIĘ SŁAWIAŃSKIE

MIESIĘCZNIK
POŚWIĘCONY
SPRAWOM
SŁAWIAŃSKIM

Rok II

LIPIEC—SIERPIEŃ 1947

Nr 7-8

T R E S Ć

- B. Masłarić:* O nowym ruchu słowiańskim
I. Miedwiediew: Ideowe podstawy nowego ruchu słowiańskiego
H. Świątkowski: Ideologia współczesnego ruchu słowiańskiego
S. Trojanowski: Zadania i organizacja pracy Komitetu Słowiańskiego w Polsce i towarzystw przyjaźni polsko-słowiańskiej
- Rezolucja II Zjazdu Komitetu Słowiańskiego w Polsce
Dokumenty II Plenum Komitetu Ogólnosłowiańskiego
Odezwa Komitetu Ogólnosłowiańskiego do inteligencji całego świata
- Pisma prezydenta B. Bieruta i premiera J. Cyrankiewicza do II Plenum Komitetu Ogólnosłowiańskiego
Pisma premiera J. Cyrankiewicza i Prezydium Komitetu Ogólnosłowiańskiego do premiera J. Dimitrova
- H. Batowski:* Wielka rocznica
II Plenum Komitetu Ogólnosłowiańskiego (informacje)
Uroczystości wszechsłowiańskie na Dziewinie
Drobne wiadomości

ZYCIE SŁOWIAŃSKIE. MIESIĘCZNIK POŚWIĘCONY SPRAWOM SŁOWIAŃSKIM.
Wydaje Prezydium Komitetu Słowiańskiego w Polsce, Warszawa, al. J. Stalina 24.
Redaktor: Henryk Batowski. Zastępca redaktora: Fryderyk Łęski. Sekretarz redakcji: Alina Szklarska. Kierownik administracji: Stanisława Blicharzówna.
Adres redakcji i administracji: Kraków, Basztowa 15, m. 5. Telefon 548-95.
Konto PKO administracji, Kraków IV-305. Przedpłata kwartalna: 85 zł.

O NOWYM RUCHU SŁOWIAŃSKIM

«Wywiad udzielony przez prezesa Komitetu Ogólnosłowiańskiego, gen. B. Maslarića współpracownikowi Jugosłowiańskiej Agencji Prasowej Tanjug, ogłoszony w prasie jugosłowiańskiej z datą 16 lipca 1947).

W czym leży istota stosunków międzynarodowych między krajami słowiańskimi, szczególnie w okresie powojennym?

Jak wiadomo, w okresie lat ostatnich, szczególnie po zakończeniu wojny, konsekwentnie rozwija się i wzmacnia przyjaźń i ścisła współpraca między narodami słowiańskimi. Fakty i rzeczywistość potwierdzają, że zawarcie umów i porozumień politycznych, gospodarczych i kulturalnych między państwami słowiańskimi w okresie ostatnich trzech do czterech lat, nie stanowi zwykłego zjawiska danego okresu, ani też nie jest czymś koniunkturalnym. Wszystkie te umowy i porozumienia są podyktowane przede wszystkim przez niezbędną utrwalenia pokoju powszechnego i bezpieczeństwa międzynarodowego, oraz wyrażają dążenie narodów słowiańskich do utrwalenia ich braterskiego sojuszu w celu uniemożliwienia powtórzenia się agresji niemieckiej w przyszłości. Przez to nie ulega wątpliwości fakt, iż istota dzisiejszych stosunków między narodami słowiańskimi leży w tym, że kraje i narody słowiańskie łączą swoje wysiłki we wspólnej walce ludów na rzecz utrwalenia prawdziwego demokratycznego pokoju i na rzecz zapewnienia bezpieczeństwa powszechnego.

Trzeba także pamiętać, że istnieje jeszcze inna bardzo charakterystyczna cecha stosunków między krajami słowiańskimi. Fakty i rzeczywistość stwierdzają tu, że stosunki między krajami słowiańskimi opierają się na całkowitej równości i wzajemnym szacunku. Właśnie dzięki temu kraje i narody słowiańskie pomyślnie rozwiązują zagadnienia powojennego rozwoju swoich państw ludowych i wzajemnej bratniej pomocy.

Te nowe, prawdziwie demokratyczne stosunki między krajami słowiańskimi, jak i ich jedność i przyjaźń, która się coraz bardziej utrwala, nie podobają się reakcji imperialistycznej, która pragnęłaby, aby tak jak dawniej, nie było jedności między narodami słowiańskimi i aby mogła tym narodom dyktować swoją zbrodniczą wolę i narzucać im swoją hegemonię. Oto dlaczego reakcja międzynarodowa, jak i pewna część prasy angloamerykańskiej posługują się ulubioną bronią faszyzmu — oszczerstwem i prowokacją, by przekonać narody świata, iż Słowianie rzekomo tworzą jakiś «blok słowiański» i że jakoby zagrażają sprawie pokoju i bezpieczeństwa międzynarodowego.

Ale, nie ulega najmniejszej wątpliwości, że wszystkie miłujące wolność narody świata znają istotny sens tego faszystowskiego oszczer-

stwa i że nie pozwolą na to, by ich oszukiwali reakcyjniści, pragnący pozbawić narody słowiańskie owoców ich zwycięstwa nad faszyzmem i reakcją.

W czym leży istota nowego ruchu słowiańskiego i czym różni się on od ruchów słowiańskich w przeszłości?

Nowy ruch słowiański różni się zasadniczo od wszystkich ruchów słowiańskich istniejących w przeszłości. Istota nowego ruchu słowiańskiego leży przede wszystkim w tym, że jest on ruchem pokojowym, antyfaszystowskim i głęboko demokratycznym, tj. prawdziwym ruchem ludowym, łączącym miliony Słowian w krajach słowiańskich i innych.

Również w przeszłości występowali w Słowiańszczyźnie postępowi wybitni działacze społeczni, którzy wzywali narody słowiańskie do przyjaźni i jedności. Tymczasem, znana jest rzeczą, iż narody słowiańskie nie miały wówczas warunków niezbędnych do tego, by mogły urzeczywistnić te piękne ideały wielkich myślicieli słowiańskich, ponieważ rządzące w państwach słowiańskich czynniki starały się swoim interesom kastowym podporządkować dążenia ludów do przyjaźni wzajemnej i współpracy. Dziś, gdy narody słowiańskie stały się panami swoich losów i gdy otrzymały istotną możliwość udziału w rozbudowie i rządzeniu swoich własnych państw ludowych, gdy w państwach słowiańskich zostały odsunięte od steru antyludowe i reakcyjne klikki — właśnie teraz niepowstrzymanie rozwija się i utrwala przyjaźń i ścisła współpraca narodów słowiańskich.

Istota nowego ruchu słowiańskiego leży również w tym, że narody słowiańskie, przekonawszy się o żywotnej potrzebie swojej jedności, przypięczętowanej w okresie ostatniej wojny przeciw największemu wrogowi całej Słowiańszczyzny — niemieckiemu faszyzmowi, dziś utrwalają przyjaźń zrodzoną ze wspólnie przelanej krwi.

Narody słowiańskie kroczą w pierwszym szeregu walczących o rozwój prawdziwej demokracji, o wolność i niezawisłość wszystkich wielkich i małych narodów, zdecydowanie walczą o wytepienie resztek faszyzmu i przeciw nowym pretendantom do nadwładzy nad światem, którzy pod pretekstem «pomocy» pragną wykorzystać niedolę wyzwolonych ludów i złamać ich wolę bronięcia swojej niezawisłości narodowej i suwerenności państwowej.

Jakie są wyniki i uchwały II Plenum Komitetu Ogólnosłowiańskiego?

Wyniki ostatniego Plenum Ogólnosłowiańskiego wskazują, że we wszystkich krajach słowiańskich pogłębia się praca narodowych Komitetów Słowiańskich i że one organizują swą pracę wspólnie z towarzystwami przyjaźni między poszczególnymi krajami słowiańskimi. Plenum również ujawniło, że szerokie koła społeczeństwa we wszystkich krajach słowiańskich aktywnie udzielają poparcia dla sprawy utrwalenia pokoju powszechnego i bezpieczeństwa międzynarodowego. Członkowie Plenum podkreślili, że narody słowiańskie dają innym na-

rodóm świata przykład przyjaznego rozwiązywania zagadnień ścisłej współpracy i pomocy wzajemnej na podstawie równouprawnienia i wzajemnego poszanowania.

II Plenum Komitetu Ogólnosłowiańskiego powzięło doniosłe uchwały o zwołaniu kongresu uczonych słowianoznawców, który odbędzie się z końcem r. 1947 w Moskwie, oraz o zwołaniu II zwyczajnego Zjazdu Słowiańskiego w Pradze w II połowie r. 1948. Plenum uchwaliło apel Komitetu Ogólnosłowiańskiego do inteligencji całego świata, wzywający do prowadzenia zdecydowanej walki przeciw prowokatorom nowej wojny i do demaskowania intryg reakcji międzynarodowej, próbującej narzucić narodóm świata panowanie garstki monopolistów. Uczestnicy Plenum udzielając jednogłośnie poparcia dla dążeń ludności Karyntii do połączenia z ojczystym krajem — Federacyjną Ludową Republiką Jugosławia, z wielkim entuzjazmem uchwalili rezolucję w sprawie Słoweńskiej Karyntii.

Plenum wybrało również delegata Związku Radzieckiego Miedwiediewa na sekretarza generalnego Komitetu Ogólnosłowiańskiego, przy czym kooptowało go w skład Komitetu; również kooptowany został prezes Komitetu Słowiańskiego w Polsce, Barcikowski.

Jakie zadania stoją teraz przed Komitetem Ogólnosłowiańskim?

Podstawowym zadaniem Komitetu Ogólnosłowiańskiego zostaje i na przyszłość wszechstronne wspomaganie i utrwalanie przyjaźni między narodami słowiańskimi i rozwoju ścisłych przyjacielskich stosunków między narodami słowiańskimi a wszystkimi miłującymi pokój narodami świata. Jednym z najważniejszych zadań Komitetu Ogólnosłowiańskiego, wraz z narodowymi Komitetami Słowiańskimi, jest również popularyzowanie sukcesów narodów słowiańskich na polu budowy nowej demokracji ludowej, co posiada olbrzymie znaczenie dla sprawy utrwalenia pokoju powszechnego i rozwoju demokracji w całym świecie. Pod tym względem specjalna rola przypada demokratycznej prasie, która jest powołana do rozpowszechniania prawdy o wysiłkach narodów słowiańskich i o powojennym politycznym, gospodarczym i kulturalnym rozwoju republik słowiańskich, oraz do demaskowania wszystkich oszczerców, którzy w świecie rozpowszechniają nieufność w stosunku do narodów słowiańskich — tych, które wespół ze Związkiem Radzieckim znajdują się w awangardzie walczących o pokój i przyjaźń między wszystkimi narodami świata. Komitet Ogólnosłowiański przewiduje, że w październiku 1947 r. winna zebrać się konferencja dziennikarzy krajów słowiańskich. Konferencja ta winna odbyć się w celu ułatwienia dziennikom, czasopismom i rozgłośniom radiowym krajów słowiańskich przedstawiania osiągnięć narodów słowiańskich w powojennym rozwoju ich demokratycznych państw, jak i dla dopomagania wszystkim pracującym w prasie w przedstawianiu aktualnych zagadnień i ideowej treści nowego ruchu słowiańskiego.

(«Politika», Belgrad, nr 12664).

IDEOWE PODSTAWY NOWEGO RUCHU SŁOWIAŃSKIEGO

Nowy ruch słowiański powstał w czasie drugiej wojny światowej w okresie walki narodów słowiańskich przeciw wspólnemu wrogowi — niemiecko-faszystowskiemu najeźdźcom.

Tradycje przyjaźni słowiańskiej były zawsze drogą do przodu dla narodów słowiańskich. Jednakże, jak wiadomo, idea przyjaźni i współpracy słowiańskiej była wykorzystywana w przeszłości przez koła rządzące w krajach słowiańskich nie w interesie narodów, lecz jako narzędzie egoistycznej polityki czynników kierujących.

W innych warunkach powstawał nowy ruch słowiański. Szlachetne tradycje przyjaźni słowiańskiej, przyjaźni podyktowanej istotnymi interesami wszystkich narodów słowiańskich, odrodziły się z nową siłą w owym czasie, kiedy przed Słowianami stało zadanie zjednoczenia swoich wysiłków we wspólnej walce w obliczu śmiertelnego niebezpieczeństwa, które niósł z sobą krwawy faszyzm.

Przypominamy, że uczestnicy pierwszego Wiecu Wszesłowiańskiego w Moskwie w sierpniu 1941 roku w swojej odezwie do Słowian jasno i ściśle określili cele i demokratyczne podstawy nowego ruchu słowiańskiego. W odezwie tej mówiono: «My łączymy się jako równi z równymi... Mamy jedno wszechogarniające gorące dążenie — by narody słowiańskie i wszystkie inne spokojnie i swobodnie rozwijały się w ramach swej państwowości.

Odrzucamy stanowczo i zdecydowanie samą nawet ideę panslawizmu, jako kierunku na wskroś reakcyjnego, zasadniczo wrogiego wzniosłym zasadom równości narodów i narodowego rozwoju wszystkich państw...».

W okresie tym dla narodów słowiańskich Związku Radzieckiego — Rosjan, Ukraińców i Białorusinów — ruch słowiański był wyrazem ich niezłomnej woli zwycięstwa nad faszystowskimi ciemżycielami, ich gorącego dążenia do okazania braterskiej pomocy innym uciemżonym narodom słowiańskim. W dążeniu tym słowiańskie narody Związku Radzieckiego opierały się na braterskiej jedności wszystkich narodów radzieckich oraz na potęgze państwa radzieckiego.

W Jugosławii, Polsce, Czechosłowacji i Bułgarii nowy ruch słowiański w samym okresie jego tworzenia się okazał się ruchem głęboko ludowym, ruchem odzwierciedlającym istotę ich narodowo-oswobodzicielskiej walki przeciw faszystowskim ciemżycielom, przeciw wszystkim zdrajcom i reakcjonistom. W tych krajach słowiańskich hasło bojowej jedności narodów słowiańskich i zadania nowego ruchu słowiańskiego były w ten sposób nierozdzielnie związane z walką narodów o zwycięstwo demokracji i przeciw wewnętrznym klikom reakcyjnym.

W tych warunkach nowy ruch słowiański rozwijał się i krzepł jako ruch głęboko ludowy, jako ruch prawdziwie antyfaszystowski i demokratyczny. Ruch ten zjednoczył w swych szeregach wszystkie na-

zody słowiańskie, wszystkie prawdziwie patriotyczne i demokratyczne elementy. Wobec całej postępowej ludzkości uczestnicy i aktywni działacze nowego ruchu słowiańskiego określili swój cel: rozgromienie faszystów i walka za oswobodzenie, niezawisłość i suwerenność państw, oraz za prawdziwie demokratyczny rozwój narodów słowiańskich, które nie chciały powrotu do władzy w ich krajach dawnych klik reakcyjnych, zaprzeczających narodowe interesy państw słowiańskich.

Zwycięskie zakończenie wojny potwierdziło narodom słowiańskim życiowe znaczenie ich jedności i przyjaźni. Zwycięstwo nad faszyzmem i odsunięcie od władzy w Jugosławii, Polsce, Czechosłowacji i Bułgarii klik reakcyjnych otworzyły dla narodów słowiańskich realną możliwość dalszego postępowego i demokratycznego rozwoju. Historia potwierdza, że po zakończeniu wojny w tych krajach szybko rozwija się i krzepnie nowa postępową demokracja — demokracja ludowa. Stało się to możliwe dlatego, że narody słowiańskie otrzymały potężną pomoc ze strony Związku Radzieckiego, który dopomógł im odzyskać swobodę i niezawisłość a także dlatego, że oswobodzone narody słowiańskie po raz pierwszy w swojej historii uzyskały realne prawo, aby być panem swego losu i losu swych ludowych państw. W ten sposób bojowa jedność i przyjaźń miłujących wolność narodów słowiańskich wydała swoje owoce. Teraz, jak to potwierdza doświadczenie w rozwoju Jugosławii, Polski, Czechosłowacji i Bułgarii, możliwość zwycięstwa demokracji w tych krajach trwale przeobraża się w rzeczywistość.

Doświadczenie powojennej współpracy i braterskiej przyjaźni narodów słowiańskich dowodnie świadczy o tym, że nowy ruch słowiański nie tylko nie osłabł lecz nadal szybko rozwija się i krzepnie. Okazując się w istocie ruchem prawdziwie ludowym, głęboko demokratycznym, nowy ruch słowiański rozwija się obecnie jako ruch pokojowy, jednoczący miliony Słowian na całym świecie dla walki o utrwalenie i rozwój demokracji, o stworzenie trwałego, sprawiedliwego i demokratycznego pokoju.

Nowy ruch słowiański w warunkach powojennych wyraża najbardziej istotne dążenie narodów słowiańskich do takiej międzynarodowej współpracy, która we wszystkich przejawach opierałaby się na prawdziwie demokratycznych zasadach — na zasadach pełnego równouprawnienia dużych i małych państw i na ich wzajemnym poszanowaniu swobody i państwowej suwerenności każdego narodu. Zasady te znalazły żywe odzwierciedlenie we wzajemnych stosunkach między narodami słowiańskimi, które stale rozwijają się i krzepną w czasach obecnych. Nikt nie może zaprzeczyć oczywistemu faktowi, że te wzajemne stosunki między narodami słowiańskimi stają się znakomitym przykładem tych nowych, prawdziwie równoprawnych i szczerych wzajemnych stosunków, które okazują się najlepszą gwarancją utrwalenia pokoju i przyjaźni między narodami i które dostatecznie jasno wykazują istnienie realnych możliwości dla uczciwej współpracy międzynarodowej na całym świecie.

Nowy ruch słowiański nierozzerwalnie jest związany z różnorodną

działalnością narodów słowiańskich na polu politycznego, gospodarczego i kulturalnego rozwoju i rozkwitu państw słowiańskich. Osiągnięcia narodów Związku Radzieckiego w budowie i utrwalaniu wzorowego państwa socjalistycznego, powstanie nowych ludowych republik Jugosławii i Bułgarii, szybka odbudowa i rozwój gospodarki w krajach słowiańskich (co było możliwe dzięki głębokim politycznym i socjalno-ekonomicznym przeobrażeniom i zastosowaniu planowych prac w rozwoju gospodarczym tych krajów) — wszystko to staje się widoczną ilustracją tych postępowych, demokratycznych osiągnięć, które uzyskały narody krajów słowiańskich w swej walce o utrzymanie i rozwój demokracji w całym świecie, oraz w walce za postępowe, głęboko ludzkie dobra postępowej ludzkości.

Igor Miedwiediew

Odpowiedzialny Sekretarz Komitetu
Ogólnosłowiańskiego

IDEOLOGIA WSPÓŁCZESNEGO RUCHU SŁOWIAŃSKIEGO¹⁾

1. Wstęp.

Jakkolwiek pewna świadomość wspólnoty narodów słowiańskich istniała już od chwili wystąpienia Słowian na arenę dziejową, to jednak ruch słowiański jako taki, i jego ideologia zaczęły krystalizować się dopiero na początku XIX wieku. Pod wpływem wolnościowych idei rewolucji francuskiej ożywiła się wyzwolenicza walka narodów słowiańskich przeciwko uciskającym je rządów absolutyzmu. Walka ta prowadzona była pod określonymi hasłami, będącymi wyrazem ducha epoki.

Ideologia ruchu słowiańskiego przejawia się najbardziej konkretnie w uchwałach kongresów i zjazdów słowiańskich.

Pierwszy kongres słowiański w Pradze, odbyty na wiosnę 1848 r. jak gdyby ucieleśnia charakter tego okresu ruchu słowiańskiego. Był to okres dla Europy bogaty w wydarzenia. We Frankfurcie zwołany został sejm niemiecki, mający uchwalić stworzenie wielkich zjednoczonych Niemiec. Zupełnie wyraźnie wysunięty program pangermanizmu groził pochłonięciem mniejszych narodów słowiańskich. Kongres słowiański, który ściągnął powszechną na siebie uwagę, był pierwszą odpowiedzią Słowian na gotujący się nowy atak germański.

Przemówienia kongresowe, a głównie orędzie programowe kongresu — manifest — zajmują poczesne miejsce w pomnikach słowiańskiego ruchu wyzwolenczego. Każdy wiersz manifestu technicznie szacunkiem dla spraw wszystkich narodów. W tym znaczeniu manifest stanowi przeciwieństwo w stosunku do niemieckich mów szowinistycz-

¹⁾ Referat wygłoszony na II Zjeździe Komitetu Słowiańskiego w Polsce w dniu 1 czerwca 1947 r. w Warszawie.

nych, jakie w tym samym czasie grzmiąły z trybuny sejmu frankfurckiego.

«My, Słowianie — głosił manifest — wyrzekamy się i odczuwamy odrazę do wszelkiego panowania, opartego na prawie silniejszego, dla którego prawo jest tylko jakimś przydatkiem; odrzucamy wszelkie przywileje i prerogatywy, jak również wszelkie różnice polityczne między poszczególnymi klasami, żądamy równości wobec prawa dla wszystkich bez wyjątku oraz równych praw i obowiązków dla wszystkich».

Twierdzenie, głosił manifest, że ruch jedności słowiańskiej jakoby grozi zgubą cywilizacji europejskiej itd., jest całkowicie kłamliwe. Najważniejsze magiczne słowo, które jest «zdolne rozwiązać to fałszywe widzenie», mówią autorzy manifestu — «to sprawiedliwość». Manifest żąda sprawiedliwości w stosunku do całej Słowiańszczyzny i w stosunku do każdej jej gałęzi.

Drugi kongres słowiański zwołany został do Moskwy w r. 1867 przez pewne czynniki carskiej Rosji, propagujące panslawizm celem wykorzystania tej idei dla imperialistycznych celów caratu. Kongres odbył się bez udziału Polaków. Nie przyczynił się też on do pogodzenia Słowian; odwrotnie — wzbudził on nieufność Czechów, Słowaków, a nawet Serbów i Bułgarów do narzucanej przez Rosję carską «opieki».

Zjazd słowiański w Pradze w r. 1908, organizowany przez dr Kramářa, pod kątem widzenia nacjonalistyczno-burżuazyjnego neoslawizmu, konkretnego wyniku nie osiągnął, podobnie jak zjazd słowiański w Sofii w r. 1910, który zresztą nie był ogólnosłowiańskim; gdyż brakło na nim znów Polaków (ponieważ wybrana uprzednio komisja polsko-rosyjska nie mogła dojść do konkretnych wyników).

Jak widzimy, główną przeszkodą w porozumieniu między Słowianami był carat, którego istnienie stanowiło nie dającą się usunąć przeszkodę w doprowadzeniu do zgody polsko-rosyjskiej.

Wielkie dziejowe znaczenie w wyzwoleniczej walce narodów słowiańskich miały wydarzenia 1917—1918 r., które rozwinęły się pod wpływem Wielkiej Rosyjskiej Rewolucji Październikowej 1917 r.

Wpływ wolnościowy Wielkiej Październikowej Rewolucji socjalistycznej na ludy Europy Środkowej i Półwyspu Bałkańskiego opierał się w pierwszym rządzie na wielkiej sile zasad sprawiedliwości społecznej i równości narodów, które były wypisane na sztandarach walczących narodów Rosji.

Po utracie przez państwa słowiańskie w latach 1939—1941 niepodległości, zdobytej po pierwszej wojnie światowej — wobec groźnego niebezpieczeństwa germańskiego, atakującego z kolei ZSRR — odbyły się wiece ogólnosłowiańskie w Moskwie w sierpniu 1941 r., w kwietniu 1942 r. i w maju 1943 r., w których wzięli udział przedstawiciele wszystkich Słowian, znajdujących się za granicą. Ustami znakomitego pisarza rosyjskiego Aleksiego Tołstoja zostały wówczas wysunięte hasła zupełnie różne od dotychczasowych, od panslawizmu i panrusycyzmu. Sekretarz Komitetu Wszechrzeczności Włodzimierz Osminin, pisał o nich przed III wiecem: «Lenin i Stalin stale walczyli przeciw wielkorosyjskiemu szowinizmowi. Walczyli oni o równouprawnienie i prawo sta-

nowienia o sobie wszystkich narodów. Hasło jedności wszystkich narodów słowiańskich, proklamowane na I i II wiecu wszechsłowiańskim jest wołaniem o skoncentrowanie wszystkich sił słowiańskich w walce przeciw hitleryzmowi». W manifestie I wiecu czytamy: «Jednoczyny się jak równi z równymi. Mamy jeden cel: aby narody słowiańskie — jak i inne narody — mogły rozwijać się w pokoju i wolności we własnych państwach. Zdecydowanie odrzucamy myśl panslawizmu jako sprzeczną z wysokimi ideałami równouprawnienia narodów i rozwoju narodowego wszystkich państw, oraz odrzucamy wszelkie tendencje, jakie wykazywał carat rosyjski w swych imperialistycznych zamierzeniach».

Kongres ogólnosłowiański, odbyty w grudniu 1946 r. w Belgradzie, kontynuował prace w myśl wytycznych, ustalonych na wiecach w latach 1941, 1942 i 1943 w Moskwie, oraz na zjeździe w Sofii w r. 1945, i powziął uchwały, rozwijające te zasady.

2. Zasady ideologii współczesnego ruchu słowiańskiego.

a) *Ruch słowiański — wyrazem współpracy wolnych równouprawnionych narodów.*

Doświadczenia straszliwej wojny wywołanej przez Niemcy faszystowskie wykazały nacznie narodom słowiańskim, jak wielką moc tworzy wzajemna przyjaźń i współpraca słowiańska. I dlatego po wojnie, w warunkach pokojowej odbudowy, narody słowiańskie wzmacniają przyjaźń i braterską solidarność, oraz rozwijają wszechstronną współpracę.

W dawnych latach nie było i być nie mogło rzeczywistej przyjaźni, braterstwa i współpracy między narodami słowiańskimi. Klasy panujące, dla swoich egoistycznych interesów, stwarzały spory między narodami słowiańskimi, przeciwstawiając jeden naród drugiemu. Obecnie istnieją istotne przesłanki dla rzeczywistej przyjaźni i współpracy między Słowianami. Na miejscu Rosji carskiej z jej imperialistycznym panslawizmem wyrósł Związek Radziecki, państwo socjalistyczne, które realizuje ideał niezawisłości i równouprawnienia narodów. W innych krajach słowiańskich życie społeczne przebudowuje się na zasadach nowej demokracji ludowej, która zabezpiecza żywotne interesy narodu, a interesy mas ludowych krajów słowiańskich są całkowicie ze sobą zgodne. To są rzeczywiste podstawy trwałej przyjaźni narodów słowiańskich.

Nowy, współczesny ruch słowiański wychodzi z założenia pełnej niezawisłości narodowej i suwerenności państwowej krajów słowiańskich i wszystkich innych miłujących wolność narodów. W ruchu słowiańskim wszystkie narody są równouprawnione, równe i suwerenne. Zasadę tę obwieścił pierwszy Wiec Słowiański w Moskwie, odbyty w r. 1941, potępiając panslawizm, jako kierunek reakcyjny i spreczny z zasadą samostanowienia i równouprawnienia narodów.

Stojąc na gruncie współpracy wolnych równouprawnionych narodów, ruch słowiański przeciwstawia się anglosaskim koncepcjom antyniepodległościowym i antyniepodległościowej praktyce anglosaskiej. Wymienie tu przykładowo z tej praktyki pieniężną i wojenną «pomoc» na rzecz Grecji i Turcji w drodze rozciągnięcia nad nimi wojennej, gospodarczej i politycznej kontroli Stanów Zjednoczonych celem sztucznego podtrzymania istniejących tam antydemokratycznych systemów rządzenia, dalej udział wojsk brytyjskich i holenderskich w tłumieniu narodowo-wyzwoleńczego ruchu narodów Indonezji, pozostawanie wojsk brytyjskich w Grecji, Iraku, Egipcie, interwencję Stanów Zjednoczonych A. P. w wojnie domowej w Chinach celem podtrzymania reakcyjnego ruchu Kuomintangu, oraz systematyczne próby dyplomatycznej interwencji anglosaskiej w wewnętrznych sprawach Polski, Jugosławii, Albanii i innych państw.

Współczesny ruch słowiański nie jest ruchem ideologicznie w sobie zamkniętym. Głosi on idee ogólnoludzkie — dostępne dla wszystkich ludzi i wszystkich wolnych duchem narodów. Stanowi on syntezę postępowej pionierskiej demokracji, demokracji żywej, opartej nie na słowach, a na czynach.

Współczesny ruch słowiański nie ma nic wspólnego ani z partykularyzmem słowiańskim w stosunku do narodów niesłowiańskich, ani z partykularyzmem jednych narodów słowiańskich w stosunku do innych narodów słowiańskich.

b) *Współczesny ruch słowiański — to ruch demokratyczny, ludowy, robotniczo-chłopski.*

Współczesny ruch słowiański — to w pełnym tego słowa znaczeniu ruch ludowy. Powstał on w toku walki narodów słowiańskich z faszystowskimi Niemcami i ich satelitami, w walce o niepodległość, o prawo do samodzielnego życia krajów słowiańskich, w walce przeciwko zdrajcom ze środowiska dawnych klik rządzących. Ruch słowiański powstał, rósł i rozwijał się od początku jako ruch na wskrós antyfaszystowski i demokratyczny, jako szeroki ruch społeczny, robotniczo-chłopski. W ruchu tym biorą udział obecnie nie poszczególni działacze czy uczeni, jak to było dawniej, ale najszersze masy ludowe narodów słowiańskich o postępowo-demokratyczną przebudowę całego życia społecznego w krajach słowiańskich.

Nowy ruch słowiański jest ludowy również i ze względu na istotę swoich zadań: stawia sobie za cel współpracę dla utrwalenia demokratycznego pokoju i rozkwitu słowiańskich i wszystkich innych miłujących wolność narodów. Równocześnie ruch słowiański, obejmując najszersze warstwy narodów słowiańskich, stał się ruchem narodowym w najpełniejszym tego słowa znaczeniu.

c) *Ruch słowiański — wyrazem dobrze pojętego współczesnego interesu narodów słowiańskich i innych wolnych narodów.*

Umacniając solidarność i braterstwo, narody słowiańskie nie tylko walczą o rzeczywisty, trwały i demokratyczny pokój, ale i realizują

współpracę i pomoc wzajemną — w dziedzinie politycznej, gospodarczej i kulturalnej. Nie ulega wątpliwości, że współpraca narodów słowiańskich w zakresie rozwoju rzeczywistej demokracji i kultury narodowej będzie sprzyjała coraz to dalszym osiągnięciom w dziedzinie nauki, techniki, sztuki, literatury, oświaty.

Obecny okres dziejowy jest szczególnie pomyślny dla urzeczywistnienia współpracy i przyjaźni słowiańskiej. Zwycięstwo nad niemieckimi najeźdźcami, odniesione głównie dzięki bohaterstwu Armii Radzieckiej, otworzyło po raz pierwszy w historii przed wszystkimi narodami słowiańskimi perspektywy samodzielnego rozwoju w najszerszym tego słowa znaczeniu. Dotyczy to nie tylko formalnego utrzymania niepodległości państwowej, lecz oznacza równocześnie wyzwolenie od nacisku zewnętrznego we wszelkiej formie. Fakt, że kraje słowiańskie pod względem gospodarczym uzupełniają się wzajemnie i tworzą razem całość, której nie brakuje niczego, ułatwia znakomicie osiągnięcie najobfitszych owoców gospodarczej współpracy słowiańskiej, która jest ważną podstawą dobrze pojętego wspólnego interesu Słowiańszczyzny.

d) *Ruch sławiański — jako forma organizacji zbiorowego bezpieczeństwa wolnych narodów.*

Braterstwo i trwała przyjaźń narodów słowiańskich dają pewność, że narody te nie staną się narzędziem w rękach sił imperialistycznych i źródłem wyzysku ze strony międzynarodowego kapitału monopolistycznego, że nie dadzą posłuchu podszeptom i prowokacjom, zmierzającym do tego, aby poszczuć jednych Słowian przeciwko drugim i postawić tamę na drodze ich pokojowego, demokratycznego postępu społecznego. Odwrotnie — narody słowiańskie pragną uzgodnić swoje wysiłki właśnie w tym kierunku, aby pociągnąć za sobą inne narody do czynnej walki o trwałą i sprawiedliwy pokój, o demokrację, o możliwość swobodnego rozkwitu. Narody słowiańskie — dzięki swej zdecydowanej pokojowej polityce osiągnęły na terenie międzynarodowym poważne sukcesy (np. wybór Polski do Rady Bezpieczeństwa). Starowisko słowiańskich mężów stanu, zwalczających w sposób zdecydowany faszystowskie reżimy w Hiszpanii i Grecji, ich stanowcze deklaracje w sprawie polskich granic na Odrze i Nysie, w sprawie słuszných żądań Jugosławii, w obronie Bułgarii przed faszystami greckimi, konsekwentnie zmierzają do ugruntowania pokoju, demokracji i wolności.

Państwa słowiańskie — Polska, Jugosławia i Czechosłowacja zawarły ze Związkiem Radzieckim umowy o przyjaźni, wzajemnej pomocy i powojennej współpracy; zawarły również umowy podobnej treści, wzajemnie ze sobą. Umowy te stanowią fundament polityki narodów słowiańskich, zmierzającej do utrwalenia pokoju i bezpieczeństwa w ramach statutu Narodów Zjednoczonych.

e) *Pokojowy, antynacjonalistyczny i antyszowinistyczny charakter ruchu słowiańskiego.*

Narody słowiańskie poniosły największe ofiary w czasie ostatniej wojny. Dlatego są one najbardziej konsekwentnymi i najbardziej ener-

gicznymi bojownikami sprawy pokoju. Słowianie nie chcą wojny i nigdy do niej dążyć nie będą. Obec są im jakiegokolwiek cele zaborecze. Dzięki ciężkim, ale i pouczającym doświadczeniom szeregu stuleci, narody słowiańskie stały się najbardziej przeświadczoneymi zwolennikami pokoju, walki o demokrację, o przyjazne i pokojowe współżycie wszystkich miłujących wolność narodów. Właśnie dlatego narody słowiańskie dążą do zjednoczenia swoich wysiłków dla urzeczywistnienia tych szlachetnych celów i zwracają się do wszystkich innych narodów świata o współdziałanie razem z nimi dla dobra całej ludzkości.

Kto więc w tych warunkach próbuje przedstawić dążenie narodów słowiańskich do wzmocnienia przyjaźni wzajemnej jako niebezpieczeństwo dla innych narodów, jest kłamcą i oszczercą, zmierzającym do siania waśni między narodami w imię ciemnych, imperialistycznych interesów ośrodków reakcyjnych.

Wyrażając ideały narodów słowiańskich, Kongres Słowiański w Belgradzie wzywa te narody do umocnienia przyjaźni ze wszystkimi miłującymi pokój narodami świata.

W odezwie do narodów świata Kongres Słowiański obwieszcza:

«Twardo stójcie na straży pokoju i bezpieczeństwa wszystkich narodów. Walczcie o pokój, o utrwalenie przyjaźni ze wszystkimi demokratycznymi, miłującymi pokój narodami świata!

Wzmacniajcie wielką przyjaźń narodów słowiańskich, podstawę pokoju i bezpieczeństwa!

Bezłitośnie piętnujcie podżegaczy do nowej wojny!»

W konsekwencji takiego stanowiska narody słowiańskie nie przeciwstawiają się innym narodom, obca im jest myśl tworzenia bloków, skierowanych przeciwko innym narodom.

Ongiś nieufność i wrogość między narodami słowiańskimi były podsycane — ku zadowoleniu niemieckich grabieżców — przez odłamny nacjonalistyczne i szowinistyczne, które narzucały narodom słowiańskim awanturnicze programy «wielkomocarstwowe», jak «Polska od morza do morza», «Bulgaria między trzema morzami», «Serbia w rozmiarach carstwa Duszana Wielkiego», «jedna niepodzielna Rosja», «Ukraina od Karpat do Morza Kaspijskiego» itp. Niemcy skwapliwie wykorzystywali przeciwieństwa, wypływające z tego rodzaju hasel, a nawet udawali, że gotowi są przyjść z pomocą w realizacji takich hasel. Aż przyszła chwila, gdy wykorzystali dla siebie wytworzone między Słowianami sprzeczności.

Obecnie — po odrzuceniu panslawizmu — urzeczywistnieniu współpracy Słowian nie będą przeszkadzały również prądy nacjonalistyczne i szowinistyczne. We wszystkich krajach słowiańskich objęły rządy pokojowo z natury usposobione masy pracujące, które nie mają żadnego interesu we wszczynaniu z innymi narodami szkodliwych sporów.

f) *Przyjaźń dla narodów Związku Radzieckiego — fundamentem współczesnego ruchu słowiańskiego.*

Narody słowiańskie nie zapomną, że uzyskały wyzwolenie, że odniosły zwycięstwo nad największym swoim historycznym wrogiem

dzięki decydującej pomocy narodu rosyjskiego. Masy ludowe Polski, Jugosławii, Bułgarii i Czechosłowacji odnoszą się dlatego ze czcią do narodów Związku Radzieckiego, w szczególności do narodu rosyjskiego, jako do swoich oswobodzicieli spod jarzma germańskiego względnie germańsko-włoskiego faszyzmu. Obecnie Związek Radziecki jest głównym gwarantem wolności i niezawisłości narodów słowiańskich, gwarantem ich granic.

Istnienie Związku Radzieckiego i jego postawa ideologiczna opiera się na zasadzie pokojowej braterskiej współpracy równouprawnionych narodów radzieckich. Zasada ta ma już w Związku Radzieckim trzydziestoletnią tradycję. Rozwinięciem tej zasady jest między innymi słowiańska polityka Związku Radzieckiego, polityka przyjaźni z narodami słowiańskimi, będąca wyrazem dobrze rozumianego wspólnego interesu całej Słowiańszczyzny.

Dyplomacja radziecka z całą energią broni słusznych praw narodów słowiańskich m. in. na konferencjach międzynarodowych. Ostatnio na moskiewskiej konferencji Rady Ministrów Spraw Zagranicznych minister Mołotow jeszcze raz z całą stanowczością podkreślił, że — wbrew stanowisku dyplomacji amerykańskiej — sprawa granic Polski na Odrze i Nysie została już ostatecznie przez wielkie mocarstwa na korzyść Polski przesądzona, i dlatego na ten temat nie może już być podejmowana jakakolwiek dyskusja.

Z okazji podpisania polsko-radzieckiej umowy o przyjaźni, wzajemnej pomocy i współpracy powojennej z dnia 21 kwietnia 1945 r., generalissimus Stalin wypowiedział następujące historyczne słowa:

«Dopóki nie było sojuszu między naszymi krajami Niemcy miały możliwość korzystania m. in. na konferencjach międzynarodowych. Ostatnio na moskiewskiej konferencji Rady Ministrów Spraw Zagranicznych minister Mołotow jeszcze raz z całą stanowczością podkreślił, że — wbrew stanowisku dyplomacji amerykańskiej — sprawa granic Polski na Odrze i Nysie została już ostatecznie przez wielkie mocarstwa na korzyść Polski przesądzona, i dlatego na ten temat nie może już być podejmowana jakakolwiek dyskusja.

Z okazji podpisania polsko-radzieckiej umowy o przyjaźni, wzajemnej pomocy i współpracy powojennej z dnia 21 kwietnia 1945 r., generalissimus Stalin wypowiedział następujące historyczne słowa:

«Dopóki nie było sojuszu między naszymi krajami Niemcy miały możliwość korzystania m. in. na konferencjach międzynarodowych. Ostatnio na moskiewskiej konferencji Rady Ministrów Spraw Zagranicznych minister Mołotow jeszcze raz z całą stanowczością podkreślił, że — wbrew stanowisku dyplomacji amerykańskiej — sprawa granic Polski na Odrze i Nysie została już ostatecznie przez wielkie mocarstwa na korzyść Polski przesądzona, i dlatego na ten temat nie może już być podejmowana jakakolwiek dyskusja.

«Dopóki nie było sojuszu między naszymi krajami Niemcy miały możliwość korzystania m. in. na konferencjach międzynarodowych. Ostatnio na moskiewskiej konferencji Rady Ministrów Spraw Zagranicznych minister Mołotow jeszcze raz z całą stanowczością podkreślił, że — wbrew stanowisku dyplomacji amerykańskiej — sprawa granic Polski na Odrze i Nysie została już ostatecznie przez wielkie mocarstwa na korzyść Polski przesądzona, i dlatego na ten temat nie może już być podejmowana jakakolwiek dyskusja.

«Dopóki nie było sojuszu między naszymi krajami Niemcy miały możliwość korzystania m. in. na konferencjach międzynarodowych. Ostatnio na moskiewskiej konferencji Rady Ministrów Spraw Zagranicznych minister Mołotow jeszcze raz z całą stanowczością podkreślił, że — wbrew stanowisku dyplomacji amerykańskiej — sprawa granic Polski na Odrze i Nysie została już ostatecznie przez wielkie mocarstwa na korzyść Polski przesądzona, i dlatego na ten temat nie może już być podejmowana jakakolwiek dyskusja.

i przyjaźni polsko-rosyjska leży w naszych najpiękniejszych tradycjach, sięgających do pierwszej połowy XIX wieku, do okresu Mickiewicza, Słazica, Lelewela, Trentowskiego, Cieszkowskiego i całego legionu naszych «budzicieli» słowiańskiego braterstwa, opartego na zasadzie: «Równi z równymi, wolni z wolnymi».

Występując na Kongresie Słowiańskim w Belgradzie przedstawił Jugosławii Milowan Djilas oświadczył: «Nasi dziadowie wstępowali na góry, patrzyli na wschód słońca i pokazując ręką na wschód, mówili do dzieci i wnuków: „Tam jest Rosja. Państwo rosyjskie jest tak wielkie, że w nim nigdy nie zachodzi słońce. Przyjdzie dzień, kiedy Rosjanie przyjdą do nas i my będziemy wolni”». — «Naród nasz, mówił dalej Milowan Djilas, w swoich uczuciach nie zawiódł się. W całym swoim blasku, mocy i potędze powstała Rosja, naród rosyjski pod wodzą Lenina i Stalina. Naród rosyjski i inne narody Związku Radzieckiego pod władzą radziecką rozwinęły swoje siły. A narody słowiańskie znalazły w nich to oparcie, to ramię, na którym powinny się oprzeć, ażeby zrzucić kajdany i o własnych siłach stanąć w całej swej wielkości».

g) Reasumując, stwierdzamy, co następuje:

Współczesny ruch słowiański jest ruchem nowym, nie mającym precedensu. Ruch ten ma dwa podstawowe cele.

1) Pierwszy cel — to walka o zlikwidowanie pozostałych ognisk faszyzmu (Niemcy, Hiszpania, Grecja), walka przeciwko wszelkiej możliwości odrodzenia faszyzmu — w formie jawnej czy ukrytej (neofaszyzm), przeciwko wszelkiej reakcji politycznej, jako prostej drodze do faszyzmu.

2) Drugi cel, do którego dążą narody słowiańskie, realizując bratnią współpracę i solidarność słowiańską, polega na udzielaniu sobie wzajemnej pomocy w dziedzinie politycznej, gospodarczej i kulturalnej. Narody słowiańskie bronią dzieła pokoju, gdyż przeżyły najcięższe doświadczenia wojenne i dlatego nie chcą nowej wojny. W wyzwolonych krajach słowiańskich tworzy się ustrój demokracji ludowej, wyrażający interesy najszerszych mas ludowych, którym obce są cele zaborcze. Narody słowiańskie są najbardziej konsekwentnymi szermierzami pokoju i walki o demokrację. Dla osiągnięcia tych wzniosłych hasel narody słowiańskie jednoczą swe wysiłki i wzywają inne narody do współpracy dla dobra całej społeczności ludzkiej.

Henryk Świątkowski

zastępca przewodniczącego Prezydium
Komitetu Słowiańskiego w Polsce

ZADANIA I ORGANIZACJA PRACY KOMITETU SŁOWIAŃSKIEGO W POLSCE I TOWARZYSTW PRZYJAŹNI POLSKO-SŁOWIAŃSKIEJ ¹⁾

Dzień 19 stycznia 1947 r. przejdzie do historii jako ważna data w życiu naszego narodu. W dniu tym bowiem obóz postępu i demokracji odniósł zwycięstwo nad reakcją. Ogłoszona amnestia stała się dalszym etapem klęski sił faszystowskich w kraju. Nie znaczy to jednak, że reakcja i jej wpływy zostały ostatecznie zlikwidowane i że nie ma w tej sprawie nic do roboty. Stanowisko takie byłoby błędne i szkodliwe. Antydemokratyczne siły podziemia w Polsce zostały w okresie wyborczym wprawdzie rozbite, rozwiązały się, lub zostały zdeorganizowane jego jawne bazy organizacyjne, jakimi były niektóre ogniska terenowe PSL. Jednak reakcja — wprawdzie rozbita — istnieje w Polsce nadal i nie należy lekceważyć tlejących ognisk międzynarodowego faszyzmu. Wróg przegrupowuje swoje siły, zmienia taktykę walki, opracowuje nowe jej metody. Szczególnie niebezpieczna jest jego akcja w sferze oddziaływania ideologicznego.

Na interesującym nas odcinku nowego ruchu słowiańskiego walka z reakcją obowiązuje w stopniu szczególnie wysokim ze względu na zachwaszczenie tej dziedziny zarówno przebrzmiałymi politycznymi koncepcjami przeszłości, jak i próbami reakcji torpedowania solidarności słowiańskiej przy pomocy kłamstw, plotek i oszczerstw o naszych sojusznikach słowiańskich, a w szczególności o Związku Radzieckim.

Analiza polityczna nowego ruchu słowiańskiego ułatwi wytyczenie kierunku naszej ofensywy ideologicznej na tym odcinku, wskaże główne punkty programu pracy propagandowej i wychowawczej oraz zdeterminuje strukturę i formy organizacyjne Komitetu Słowiańskiego w Polsce i innych organizacji słowiańskich w naszym kraju.

Polska jako suwerenny i niezawisły kontrahent w sojuszu słowiańskim.

Wielka Socjalistyczna Rosyjska Rewolucja Październikowa obalila wladztwo caratu i wprowadzila rządy ludu. Przez unieważnienie rozbiorów Polski i uznanie praw narodu polskiego do niezawisłości politycznej stanowi ona moment zwrotny nie tylko w dziejach stosunków rosyjsko-polskich, lecz jest wydarzeniem epokowym dla całej Słowiańszczyzny. Właśnie dopiero wtedy, po Rewolucji, zaistniały warunki dla rozwoju nowego ruchu słowiańskiego. Również wielkie przemiany społeczno-polityczne, które w podobny sposób zaszły w Jugosławii, Bułgarii i Czechosłowacji, stworzyły podstawy do wzajemnego zbliżenia narodów słowiańskich. Dopiero historyczne dzieło zjednoczenia skłóconych

¹⁾ Referat wygłoszony na II Zjeździe Komitetu Słowiańskiego w Polsce w dniu 1 czerwca 1947 r. w Warszawie.

od dziesięcioleci narodów Jugosławii, dokonane przez marszałka Tito, bohaterskiego wodza narodów i genialnego polityka, położyło kres wygrywaniu różnic kulturalnych i wyznaniowych tych narodów dla celów agentur międzynarodowego kapitału, oraz przyczyniło się do sementowania solidarności słowiańskiej. Dziś Jugosławia jest klasycznym przykładem federacji pięciu narodów słowiańskich, poprzedzielanych wprawdzie wysokimi górami, lecz złączonych wyższym ponad skaliste szczyty wspólnym celem, jakim jest utrzymanie wywalczonej wolności, demokratycznego ustroju państwowego i obrona pokoju. Sugestywność tego wspólnego celu i jego aktualna waga polityczna są silniejsze od różniących te narody wyznań i tradycji kulturalnych. Dopiero zerwanie Bułgarów z polityką Koburgów i wprowadzenie przez nich reform, dzięki którym masy ludowe zostały wciągnięte do życia społeczno-politycznego, umożliwiło istotne włączenie tego narodu do wspólnoty słowiańskiej. Wzrost sił demokratycznych w Czechosłowacji i wielkie zadania kulturalne stojące przed jej dzielnymi narodami stworzyły warunki dla zbliżenia z Polską i tym samym przyczyniły się do powstania ogólnosłowiańskiego sojuszu.

Zadaniem Komitetu Słowiańskiego w Polsce i organizacji przyjaźni słowiańskiej jest podkreślenie tego podstawowego faktu, że nigdy w dziejach przedtem suwerenność Polski nie była tak pełna, jak obecnie, gdyż nigdy przedtem Polska nie była krajem o tak jednolitej strukturze narodowościowej jak obecnie, nigdy przedtem przodkowie nasi nie mieli tak trwale uporządkowanych stosunków sąsiedzkich z naszymi sąsiadami słowiańskimi. Nigdy przedtem w dziejach Polska nie znajdowała się w systemie tak potężnych sojuszów, jak obecnie. Około 250 milionów ludzi, zamieszkujących ziemie ciągnące się od Cieśniny Beringa po Odrę i Nysę i od Oceanu Lodowalego po Adriatyk, stanowi wielką siłę, skierowaną dla celów pokojowej odbudowy i współpracy międzynarodowej.

Przypomnijmy sobie izolację polityczną naszego kraju w okresie międzywojennym. Przykładem — rok 1939, w którym Polska odrzuciła pomoc prawdziwych przyjaciół, narażając się na ciężką klęskę. Dzięki przeprowadzonym reformom społecznym, dzięki reformie rolnej i upaństwowieniu przemysłu, kraj nasz wyzwolił się z okowów zależności gospodarczej od kapitału zagranicznego. Ziemie Odzyskane unormowały strukturę gospodarczą i potencjał wytwórczy Polski współczesnej. Podkreślanie tych faktów, wskazywanie na pełnię wolności politycznej, gospodarczej i kulturalnej, jaką cieszy się nasz naród — oto pierwsze zadanie działaczy słowiańskich.

Ustrój państwowy Polski Ludowej jest oryginalnym dorobkiem polskiej myśli politycznej i obozu demokracji polskiej.

Na przekór prorocctwom reakcyjnych polityków Armia Radziecka po wyzwoleniu kraju naszego z niemiecko-hitlerowskiej niewoli wycofała swoje oddziały z ziem polskich, oddając je pod zarząd terenowych ogniw demokratycznej władzy polskiej, która buduje życie wewnętrzne

kraju według własnej rodzinnej koncepcji polityczno-gospodarczej. Obecny stan faktyczny jest realizacją obietnicy wypowiedzianej przez generalissimusa Stalina w jego mowie wygłoszonej jesienią 1941 r.: «Nie mamy — powiedział Stalin — i nie możemy mieć takich celów w wojnie jak narzucanie swej woli i swego ustroju słowiańskim i innym ujarzmionym narodom Europy, oczekującym od nas pomocy. Naszym celem jest przyjsię z pomocą tym narodom w ich wyzwolenczej walce przeciwko tyranii hitlerowskiej, by dać im potem całkowitą możność swobodnego rządzenia się na swej ziemi tak, jak tego zechcą. Żadnego wtrącania się do spraw wewnętrznych innych narodów». Demaskowanie oszczerstw rzucanych na Związek Radziecki przez reakcję, jakoby dążył on do sowietyzacji Polski i do włączenia jej jako 17 republiki związkowej, stanowi drugą kardynalną pozycję programową pracy każdego działacza słowiańskiego.

Współpraca ekonomiczna Polski z państwami słowiańskimi a szczególnie ze Związkiem Radzieckim potęguje tempo jej rozwoju gospodarczego.

W obecnym, najtrudniejszym okresie odbudowy z ruin życia gospodarczego, Związek Radziecki udziela narodowi polskiemu pomocy w żywności, w surowcach dla naszego przemysłu włókienniczego, oraz w kredycie pieniężnym. Jesteśmy w toku prac związanych z przygotowaniem dużych umów gospodarczych ze Związkiem Radzieckim, z Czechosłowacją, Jugosławią i Bułgarią. Umowy te otwierają przed Polską olbrzymie perspektywy rozwojowe, szczególnie, gdy uwzględnimy położenie geograficzne naszego kraju i jego wielkie możliwości w zakresie tranzytu towarowego. Wymiana gospodarcza i wymiana doświadczeń technicznych w zakresie produkcji mogą stać się motorem postępu gospodarczego i technicznego narodów słowiańskich.

Znany jest powszechnie wielkoduszny gest rządu radzieckiego w sprawie należności za dostarczoną Polsce broń i amunicję. Wychodząc z założenia, że za krew nie ma zapłaty, Związek Radziecki nie pobrał pieniędzy za sprzęt wojenny i amunicję dostarczoną przez Armię Radziecką polskim towarzyszom broni. Te fakty ogłaszane w prasie nie dotarły jeszcze do wiadomości niektórych kół obywateli. Koła antysowieckie albo przemilczają te dane świadczące o przyjaźni Związku Radzieckiego do Polski, albo wręcz, żerując na głupocie naiwnych — fabrykują plotki i kłamstwa, zniesławiające naszego wschodniego sąsiada jako kontrahenta w stosunkach gospodarczych. Przygważdżanie kłamstw reakcyjnych, a głoszenie prawdy o istocie stosunków polsko-radzieckich oraz stosunków Polski z innymi państwami słowiańskimi i o ich dobroczynnym wpływie na tempo rozwoju życia gospodarczego Polski — oto następne zadanie działacza w jego pracy na odcinku spraw słowiańskich.

Nowy ruch słowiański nie ma nic wspólnego z dawnym panslawizmem.

W XIX stuleciu ówczesne koła imperialistów rosyjskich pragnęły wykorzystać poczucie słowiańskiej wspólnoty plemienną dla celów zaborczej polityki caratu. Ruch ten, znany pod nazwą panslawizmu, popierany był przez reakcję krajów słowiańskich, odrzucony został natomiast przez demokratów i rewolucjonistów polskich i rosyjskich, jako prąd politycznie wsteczny, gdyż nie uznawał on podstawowej zasady współpracy międzynarodowej, jaką jest zasada suwerenności i równorzędności politycznej narodów. Jak już wyżej wspomniano, dzięki Rewolucji Październikowej i obaleniu caratu, dawny panslawizm przeszedł do lamusa historii. Narodził się nowy ruch słowiański, głoszący zasadę niezawisłości politycznej narodów oraz ich równorzędność w stosunkach międzynarodowych. Jest to koncepcja antyimperialistyczna, demokratyczna, obalająca zapory, które dzieliły Słowian przez stulecia na zwalczające się wzajemnie narody i państwa. Wyznawca współczesnej solidarności słowiańskiej odetnię się od dawnego panslawizmu, jak również zwalczać będzie wszelkie próby wypaczenia ideologii nowego ruchu słowiańskiego ze strony tych, którzy pragną przykleić mu etykietkę zapożyczoną z ugodowych koncepcji politycznych z okresu pozytywizmu polskiego (wyrażającego w dziedzinie polityki antydemokratyczną postawę ugody i rezygnacji).

Genealogia współczesnego ruchu słowiańskiego.

Nowy ruch słowiański nie jest zjawiskiem obcym na niwie polskiej kultury politycznej. Tkwi on głębokimi korzeniami w naszej tradycji historycznej. Idea solidarności słowiańskiej snuje się niby złota nit przez dzieje narodów słowiańskich. W największej rozprawie orędownej Słowian z naporem germańskim rozegranej w średniowieczu zwycięsko przez Polaków pod Grunwaldem brały udział po naszej stronie oddziały ruskie i czeskie. W wielowiekowych wojnach z Turkami Słowianie Południowi byli nieraz popierani przez Polaków i Rosjan. W XIX wieku po utracie przez naród polski niepodległości, jeszcze przed Powstaniem Listopadowym patrioci polscy nawiązują kontakt z patriotami rosyjskimi, wyznającymi postępowe zasady polityczne (późniejszymi dekabrystami). Łączność ta, przeradzająca się później we współpracę na polu walki z caratem o wyzwolenie polityczne i socjalne obu narodów, stanowi jedną z najistotniejszych cech ich tradycji postępowej. Zarówno fakty, jak i postacie, którymi naród polski chlubi się na przestrzeni ostatnich dwóch stuleci naszej historii, są wyrazem jego myśli postępowej w dziedzinie stosunków społeczno-politycznych. Kościuszko, Kollataj, Małachowski, Łukasiński, Lelewel, Mickiewicz, Worcel, Jarosław Dąbrowski — ograniczając wyliczenie po rok 1871 — pozostaną na zawsze uosobieniem walki o postęp społeczny, o prawa warstw uciśnionych w narodzie, o wyzwolenie człowieka, o pokojowe współzycie i przyjaźń międzysłowiańską i międzynarodową. Widzimy zatem, że zasady polityczno-społeczne, na których budujemy zręby Pol-

ski Ludowej, mają swój rodowód genealogiczny w tym, co jest wielkie i drogie w naszej przeszłości. Wiązanie tych chlubnych nici w tradycji polskiego postępu, uzupełnianie luk w monograficznych opracowaniach historii Polski — staje się patriotycznym nakazem każdego historyka, każdego sławisty polskiego.

Dorobek cywilizacyjny narodów słowiańskich ma znaczenie pierwszorzędne w rozwoju cywilizacji ogólnoludzkiej. Niezaprzeczone jest pionierstwo nauki radzieckiej, szczególnie w dziedzinie ekonomii politycznej. Ta ostatnia, opracowana przez Marxa i Engelsa, osiągnęła swój punkt szczytowy na danym etapie historycznym w dziełach Lenina i Stalina. Dochodzą do tego osiągnięcia uczonych radzieckich w innych dziedzinach nauki, szczególnie w dyscyplinach przyrodniczych, technicznych i matematycznych, oraz wielki dorobek w zakresie sztuki, dalej w literaturze, poezji, muzyce, teatrze, balecie i in. Odgradzeni przez niemal 30 lat murem izolacji kulturalnej i niechęci, a nawet wrogości, nie mieliśmy warunków na prowadzenie obiektywnych studiów nad rozmachem i tempem budownictwa socjalistycznego, prowadzonego przez naszego wschodniego sąsiada. W ciągu kilku pięćdziesiąt lat narody radzieckie odrobiły opóźnienie w rozwoju gospodarczym kraju i w ciągu ćwierćwiecza przeskoczyły jeden okres rozwoju historycznego, stając w rzędzie najbardziej uprzemysłowionych krajów świata. Druga wojna światowa, największa w dziejach, prowadzona przez trzy lata prawie wyłącznie zbrojnymi siłami radzieckimi, przeciw olbrzymiemu półnecjalowi gospodarczemu i wojskowemu podbitej przez Hitlera Europie, była niezastąpionym dowodem tężyzny gospodarczej i głębi ideologicznej narodów Związku Radzieckiego. Ustawieni na zachodnim przedpolu Słowiańszczyzny, w bezpośrednim sąsiedztwie dyszącego żądzą zemsty germańskiego sąsiada, musimy pilnie studiować osiągnięcia kulturalne radzieckie i starać się przyswoić naszej rodzimej kulturze olbrzymi dorobek uczonych, techników i artystów radzieckich w dziedzinie nauki, techniki i sztuki.

Gadanie o kulturze wschodniej i zachodniej jest anachronizmem, jest przeżytkiem XIX wieku. Jest jedna kultura, kultura europejska z jej czołowymi przedstawicielami jak Petrarca, Szekspir, Komenský, Molière, Puszkina, Mickiewicza, Prešeren, Szopen, Czajkowskij, Tołstoj, Gorkij, i wielu innych. Wyodrębnianie jakiejś kultury i chęć udowodnienia jej wyższości — jest pozostałością ideologii faszystowskiej, w imię której Niemcy hitlerowskie zepchnęły Europę na dno niewolnictwa. Jeżeli można mówić o podziale ludzkości na odłamy kulturalne, to tylko wtedy, gdy odróżniamy z jednej strony kulturę europejską, kulturę wolnych ludzi i suwerennych narodów, kulturę humanistyczną, postępującą — z drugiej zaś strony ruch wsteczny, reprezentowany przez faszyzm i reakcję. Polska i inne narody słowiańskie są związane z kulturą ludzkości, z kulturą postępu i demokracji.

Musimy przestrzec przed występującą u niektórych rodaków manierą przeceniania dorobku kulturalnego Zachodu w dziedzinie nauk społeczno-politycznych i ustrojowych. Postawa ta bowiem z kolei uła-

twia infiltrację wpływów politycznych reakcji z całym balastem faszystowskich domieszek, jak imperializm, szowinizm, rasizm itp.

Nowy ruch słowiański jest ruchem narodowym.

Czołowi przywódcy obu polskich partii robotniczych, zarówno PPR jak i PPS, w swoich programowych przemówieniach stale deklaruja ogólnonarodowy charakter obydwu partii marksistowskich, obejmujących łącznie ze Stronnictwem Ludowym i Stronnictwem Demokratycznym prawie cały naród, z wyłączeniem wywłaszczonych obszarników, przemysłowców i ich służalców, stanowiących liczbowo mniejszość ogólnej masy narodu.

Współczesna idea solidarności słowiańskiej jest ruchem na wskróś narodowym, gdyż w równym stopniu docenia najehlubniejsze tradycje postępu w okresie rozbiorów i w pierwszej połowie XIX w., stanowiące dorobek życia takich postaci jak szlachcic Kościuszko, ksiądz Kollataj, czy mieszczanin Staszic, jak i te karty historii narodu, które zapisali uczestnicy powstań narodowych biorący udział w walce pod hasłem: «Za waszą wolność i naszą», organizatorzy, bojownicy i przywódcy marksistowskiego ruchu robotniczego, jak Waryński, Okrzeja, Niedziałkowski, Dubois, Buczek, Nowotko, Finder, aż do współczesnych, wczoraj żołnierzy, a dziś budowniczych Polski Ludowej. Przyjaźń słowiańska jest ruchem narodowym, gdyż wyrosła na polu walk wyzwoleniczych, prowadzonych z hitlerowskim najeźdźcą przez warstwy ludu polskiego i innych narodów słowiańskich w skali niespotykanej w dziejach.

W okresie międzywojennym faszyzujące rządy Polski, Jugosławii i Bułgarii wchodziły w konszachty polityczne z imperialistami i faszystami Zachodu i wbrew najżywońszemu interesom własnych narodów prowadziły politykę antyradziecką i antysłowiańską, stając się w ten sposób narzędziem intryg i szantażu przeciwko największemu państwu słowiańskiemu — Związkowi Radzieckiemu, i innym państwom słowiańskim. Wystarczy przypomnieć samobójczą politykę Rydza i Becka, politykę, która doprowadziła Polskę do katastrofy 1939 r., aby uświadomić sobie ogrom spowodowanych przez nią nieszczęść narodowych. Nie lepiej działało się przed wojną w Jugosławii i w Bułgarii, gdzie lud był pozbawiony praw obywatelskich przez faszystowskie rządy Stojadino-wića i progermańską politykę króla Borysa bułgarskiego i jego kliki.

Fatalne były skutki tej polityki rządów reakcyjnych w państwach słowiańskich. Czechosłowacja, Polska, Jugosławia i Bułgaria zostały zagarnięte przez hordy hitlerowskie i zamienione na bazy wypadowe przeciwko Związkowi Radzieckiemu. Gdy bestie faszystowskie wdzierały się głębokimi klinami w ziemię Białorusi i Ukrainy, gdy zbrodnicze niszczenie ludności i grabież mienia podbitych ziem słowiańskich przybrało niesłychane w dziejach rozmiary, świat usłyszał z Moskwy słowa, które wskazywały ujarzmonym narodom drogę wyzwolenia. Drogą tą była solidarna walka z napastnikami faszystowskimi i z bandami współdziałających z nimi kondotierów rodzimej reakcji. W sierpniu 1941 r. odbył się Wiecek Wszechsłowiański w Moskwie, który w uchwalonej dekla-

racji odciął się od idei dawnego pansławizmu jako ruchu reakcyjnego i ustalił demokratyczne zasady współpracy narodów słowiańskich. Śmiertelne niebezpieczeństwo, grożące Słowianom ze strony faszyzmu germańskiego scementowało ich jedność i podyktowało im plan solidarnego działania. Najpilniejszym i najważniejszym takim działaniem była walka narodowych oddziałów słowiańskich z hitlerowcami u boku Armii Radzieckiej.

Współczesne wydarzenia polityczne — ilustracją solidarności słowiańskiej.

Znane są powszechnie fakty solidarności słowiańskiej na politycznej arenie międzynarodowej. Przemówienia i wywiady udzielane przedstawicielom prasy przez Stalina i Molotowa, artykuły ukazujące się w prasie radzieckiej w obronie granic Polski na Odrze i Nysie — stanowią dowód przyjaźni narodów radzieckich dla Polski, dowód o wielkiej sile sugestywnej. Naród polski wysoko sobie ceni poparcie, jakie okazują mu w obronie jego praw do granicy na Odrze i Nysie mężowie stanu, politycy i działacze społeczni Jugosławii, Czechosłowacji i Bułgarii. Nie ma tygodnia, w którym czytelnicy polscy nie spotykaliby się na łamach prasy i w oddzielnych publikacjach z przychylnymi dla Polski wypowiedziami na ten temat. I na wzajem opinia polska niejednokrotnie wyrażała swoją solidarność z żądaniami narodowymi Jugosławii i innych narodów słowiańskich. Sojusze słowiańskie nie są dokumentem papierowym, lecz stanowią nurt polityczny życia słowiańskiego, będący jedną z najbardziej charakterystycznych cech epoki powojennej. Zahartowany w ogniu walk wyzwoleniczych, nowy ruch słowiański przypieczerłowany został ofiarą krwi i życia setek tysięcy żołnierzy radzieckich i żołnierzy innych narodów słowiańskich, którzy padli w krwawych zapasach o wyzwolenie krajów zachodniej i południowej Słowiańszczyzny spod jarzma hitlerowskiego. Mogiły tych żołnierzy rozsiane na przestrzeni od Bałtyku po Morze Czarne i Adriatyk przypominają będą mieszkańcom wyzwolonych ziem o ogromie ofiar złożonych w walce o wolność przez narody słowiańskie, a w szczególności przez Związek Radziecki. Pomne śmiertelnego niebezpieczeństwa, jakie im grozi ze strony Niemiec i międzynarodowych wicherzycieli pokoju, narody słowiańskie dążą do zacieśnienia współpracy w obronie pokoju i demokracji.

Solidarność słowiańska jest ruchem demokratycznym, antyfaszystowskim.

Solidarność słowiańska jest wytworem ruchu ludowego, antyfaszystowskiego. W przeszłości rządy reakcyjne państw słowiańskich prowadziły politykę antyradziecką i były narzędziem intryg międzynarodowego kapitału przeciwko Związkowi Radzieckiemu i innym państwom słowiańskim. Prowadziły oszczerczą kampanię zniesławiającą radzieckie budownictwo socjalistyczne w opinii publicznej własnych krajów.

W ten sposób doprowadziły do rozbrojenia politycznego narodów słowiańskich, umożliwiając łatwy ich podbój przez hordy hitlerowskie.

Sojusz słowiański jest ruchem na wskroś ludowym i demokratycznym, gdyż powstał w ogniu walki z faszyzmem niemieckim i sprzymierzonymi z nim siłami krajowej reakcji. Jest ludowym dlatego, że głosi i realizuje hasła walki z wyzyskiem i eksploatacją pracy ludzkiej, gdyż łepi objawy rasizmu i nietolerancji, te groźne mikroby zarazy faszystowskiej. Jest ruchem postępowym dlatego, że urzeczywistnia wyzwolenie ekonomiczne jednostek, że w stosunkach międzynarodowych buduje zręby pokojowej współpracy ludów.

Dlatego właśnie delegaci państw słowiańskich w pierwszym rządzie realizują politykę pokojową i antyfaszystowską w ONZ. Inicjatywa słowiańska w tym zakresie święci nieraz triumfy na arenie międzynarodowej. Jak wielki jest ciężar gatunkowy i siła moralna humanistycznej polityki słowiańskiej, świadczą o tym sukcesy tej miary, co np. zwycięstwo w sprawie hiszpańskiej. Świadczą one o przodującej roli narodów słowiańskich w dziele odbudowy moralnej świata, w którym narody te współdziałają nie tylko w walce, lecz i w odbudowie. Solidarność słowiańska nie jest blokiem skierowanym przeciw komukolwiek, lecz przeciwnie do kręgu własnego współdziałania włącza każdego, kto kocha pokój i demokrację (np. Albania współpracująca przyjaźnie z Jugosławią).

Treść polityczna nowego ruchu słowiańskiego winna stać się pierwszym i najważniejszym przedmiotem programu akcji popularyzacyjnej prowadzonej przez polskich działaczy słowiańskich. Zasada powyższa winna obowiązywać nie tylko polityka, nie tylko działacza społecznego, lecz w równym stopniu winna być stosowana w praktyce przez profesorów,uczonych, artystów, literatów, dziennikarzy, nauczycieli itp. Realizacja tego zadania w Komitecie Słowiańskim w Polsce oraz w towarzystwach przyjaźni polsko-słowiańskiej spowoduje, że nowy ruch słowiański w Polsce nabierze rumieńców życia i spełni historyczną rolę wychowania Polaków na patriotów polsko-słowiańskich.

Stanisław Trojanowski
sekretarz generalny Komitetu
Słowiańskiego w Polsce

REZOLUCJA

II ZJAZDU KOMITETU SŁOWIAŃSKIEGO W POLSCE

uchwalona w Warszawie, dnia 1 czerwca 1947 r.

I.

Doświadczenia straszliwej wojny, wywołanej przez Niemcy faszystowskie, wykazały narodom słowiańskim, jak wielką moc stanowi wzajemna przyjaźń i współpraca słowiańska. I dlatego po wojnie, w warunkach pokojowej odbudowy, narody słowiańskie wzmacniają przyjaźń i braterską solidarność, rozwijają wszechstronną współpracę, czego wyrazem są nie tylko traktaty państwowe, lecz przede wszystkim Komitety Słowiańskie tych narodów. Blisko dwuletnie doświadczenia przekonały cały naród polski, jaki mocny fundament dla jego rozwoju politycznego i gospodarczego, jaką niewzruszoną bazę i gwarancję granic i najżywniejszych naszych interesów stanowi dla Polski przyjaźń ze wszystkimi narodami słowiańskimi, z narodami Związku Radzieckiego na czele.

Naród polski zrozumiał, że współczesny ruch słowiański to ruch nowy, naturalny ruch naszego instynktu narodowego, instynktu życia i samoobrony. Mocno i nierozzerwalnie wiąże się on z naszą pracą nad realizacją jak najpełniejszej suwerenności Polski demokratycznej. Demokratyczny i ludowy ten ruch, antynacjonalistyczny i antyszowinistyczny, otwiera największe i niemal jedyne możliwości rozwoju naszego Państwa: doprowadzenia go do świetności politycznej, kulturalnej i gospodarczej. Zabezpiecza nasz naród przed wszelkimi zakusami faszyzmu i resztek reakcji światowej. Gwarantuje masom ludowym trwałość ustroju demokratycznego, który jedynie może być dla nich gwarancją szczęścia i dobrobytu.

Komitet Słowiański w Polsce dziś po dwuletniej pracy i dwuletnich doświadczeniach ma jasno wytyczone zadania i cele — musi on uświadomić znaczenie solidarności, współpracy i braterstwa słowiańskiego w jak najszerszych masach i pogłębić to uświadomienie tak, by się stało istotną cechą psychiki narodu polskiego, by stało się wyznacznikiem wiary, zarówno całego narodu, jak i każdej poszczególnej wchodzącej w jego skład jednostki. Musimy wciągnąć w świadomą współpracę słowiańską cały naród polski.

II.

W tym celu musimy zorganizować systematyczną sieć oddziałów i delegatur Komitetu i zorganizować zarówno na tych placówkach, jak i poza nimi, kadry ludzi, którzy będą propagatorami tego ruchu. Kadry tych ludzi musimy czerpać z wszystkich grup społecznych mas równolegle. Równocześnie musimy utworzyć trzon z ludzi nauki, specjalistów, działaczy społecznych, teoretyków, ludzi sztuki etc. — którzy będą pracowali nad pogłębieniem ideologicznym tego ruchu i jego popularyzacją wśród najszerszych warstw narodu.

Rozplanowanie pracy Komitet Słowiański opart na zasadzie podziału na sześć wydziałów:

- I. Wydział imprez masowych,
- II. Wydział propagandy wydawniczej,
- III. Wydział oświatowy,
- IV. Wydział naukowy,
- V. Wydział wymiany kulturalnej,
- VI. Wydział gospodarczy.

W pracy tej na każdym kroku będziemy się starali: 1. Wykazać rolę narodów słowiańskich, a wśród nich narodu polskiego, które idą w awangardzie bojowników o pokój i demokrację. 2. Popularyzować i pogłębiać zasługi narodów słowiańskich, wśród nich narodu polskiego, w rozwoju kultury światowej.

Opiaramy się na przekonaniu: 1) że przed ludzkością stoi zadanie wykorzenienia resztek faszyzmu i stworzenia trwałego pokoju na całym świecie. 2) że Komitety Słowiańskie przyczynią się do dalszego wzmocnienia przyjaźni i bohaterskiej solidarności między narodami słowiańskimi; że zasłużą się dla rozwoju demokracji i wzmocnienia pokoju między narodami. 3) że przyjaźń między Polską a Związkiem Radzieckim, jako rezultat współpracy i zasług bohaterskiej Armii Radzieckiej, która uwolniła nasze ziemie od najeźdźcy germańskiego, jest fundamentem nowego ruchu słowiańskiego w Polsce.

W działalności naszej w zakresie każdego z wydziałów będziemy ujawniali, podkreślali i popularyzowali zasługi Związku Radzieckiego dla zabezpieczenia politycznych, kulturalnych, gospodarczych i terytorialnych interesów państw słowiańskich. Zapoznamy naród z najwybitniejszymi bohaterami i działaczami słowiańskimi bratnich narodów i z konstruującą polityczno-społeczną ludowych państw słowiańskich, która jest istotną treścią ruchu słowiańskiego.

Dążeniem naszym będzie zapoznać jak najdokładniej naród polski z życiem politycznym, kulturalnym, gospodarczym i społecznym narodów słowiańskich i nawzajem wśród nich szerzyć tak samo znajomość naszego kraju.

Postaramy się w programie prac uwzględnić odpowiednio wszystkie największe zdarzenia z historii narodów słowiańskich, które wyznaczyły im specjalne stanowiska w walce o realizację najwyższych celów ludzkości.

Specjalnie uwzględnimy obchód 30-lecia rewolucji rosyjskiej, która stała się zaraniem nowej epoki ludzkości, epoki rozkwitu wolnych, pokój miłujących narodów.

Obok tego obchodu uwzględnimy jubileusz 800-lecia Moskwy, 1100-lecia alfabetu słowiańskiego Cyryla i Metodego, 600-lecia uniwersytetu praskiego. Postanawiamy podjąć poważne prace nad przygotowaniem jubileuszu 100-letniego roku 1848, tzw. «Wiosny Ludów», m. in. Legionu Mickiewicza.

Wytyczne pracy będzie Komitet Słowiański w Polsce czerpał z planów pracy i uchwał Komitetu Ogólnosłowiańskiego w Belgradzie, uzu-

pełniając je specjalnymi potrzebami, które są istotne, znamienne i zasadnicze dla narodu polskiego.

Poza uchwałą ogólną powziął Walny Zjazd Komitetu Słowiańskiego w Polsce następujące uchwały specjalne:

1. Postanowiono oprzeć pracę Komitetu Słowiańskiego w Polsce na mocnych i pewnych podstawach finansowych, któreby umożliwiły realizację zadań i celów Komitetu w możliwie największym zakresie i stworzyły mu odpowiednie warunki pracy.
2. Postanowiono zorganizować i wesprzeć na mocnych podstawach finansowych pracę Oddziałów wojewódzkich Komitetu i Delegatur.
3. Postanowiono zorganizować stałą współpracę prasy w szerszeniu nowego ruchu słowiańskiego na terenie całego kraju.
4. Postanowiono zorganizować przy Komitecie Słowiańskim w Polsce aktyw uczonych, pisarzy, artystów w formie ognisk czy klubów, które będą pracowały nad upowszechnieniem i pogłębieniem idei nowego ruchu słowiańskiego.
5. Postanowiono rozwinąć jak najszerszą i jak najdalej idącą, wnikającą we wszystkie dziedziny życia narodu polskiego, propagandę nowego ruchu słowiańskiego.
6. Postanowiono zacieśnić jak najbardziej kontakty z Komitetami Słowiańskimi bratnich narodów słowiańskich i z organizacjami słowiańskimi w krajach niesłowiańskich.

REZOLUCJA DODATKOWA.

Braciom naszym Łużyczanom, stanowiącym dla nas żywą i bliską naszemu sercu część społeczności słowiańskiej, przesyłamy wyrazy szczerzej przyjaźni, podziwu i uznania dla ich hartu moralnego, dzięki któremu, pomimo 900-letniej niewoli, potrafili oni zachować swój język, charakter i poczucie przynależności do wielkiej rodziny narodów słowiańskich.

Przesyłając serdeczne pozdrowienia bratniemu narodowi, Komitet Słowiański w Polsce wyraża uczucia sympatii dla aspiracji narodowych i kulturalnych Łużyczan, śledzi z wielką życzliwością pracę tego narodu nad zachowaniem jego starej kultury, będącej wspólnym skarbem całej Słowiańszczyzny, i jest gotów udzielić mu w tej pracy w miarę swoich możliwości poparcia.

DOKUMENTY II PLENUM KOMITETU OGÓLNOSŁOWIAŃSKIEGO

KOMUNIKAT O OBRADACH PLENUM KOMITETU OGÓLNOSŁOWIAŃSKIEGO W WARSZAWIE

w dn. 15—18 czerwca 1947 r.

W stolicy Rzeczypospolitej Polskiej, w mieście Warszawie w dn. od 15 do 18 czerwca 1947 r. odbyły się w Pałacu Wilanowskim obrady Plenum Komitetu Ogólnosłowiańskiego.

Plenum omówiło i zdecydowało następujące kwestie:

- 1) Referat Przewodniczącego Komitetu Ogólnosłowiańskiego o dokonanej pracy po Kongresie Słowiańskim oraz o zadaniach kolejnych w 1947 r.
- 2) Referaty przewodniczących narodowych Komitetów Słowiańskich o działalności Komitetów.
- 3) O przygotowaniu i przeprowadzeniu Kongresu uczonych-slawistów wszystkich krajów słowiańskich w 1947 r.
- 4) O zwołaniu i przygotowaniu II Kongresu Słowiańskiego.
- 5) O następnym Plenum Komitetu Ogólnosłowiańskiego.
- 6) Wybory odpowiedzialnego Sekretarza Komitetu Ogólnosłowiańskiego.
- 7) Odezwa do inteligencji całego świata.

Plenum otrzymało depeze gratulacyjne od Prezydenta Rzplitej Polskiej ob. Bolesława Bieruta i Premiera Rządu ob. Józefa Cyrankiewicza, a także od wielu organizacji społecznych i poszczególnych działaczy społecznych w Polsce i innych krajach.

Plenum wysłało depeze gratulacyjne do Prezydenta Rzplitej Polskiej ob. Bolesława Bieruta i Premiera ob. Józefa Cyrankiewicza. W związku z 65-leciem urodzin i 50-leciem działalności społecznej Plenum wysłało gratulacyjne depeze do Premiera Rządu Bułgarii Jerzego Dimitrova.

Plenum wprowadziło do składu Komitetu Ogólnosłowiańskiego Przewodniczącego Komitetu Słowiańskiego w Polsce ob. W. Barcikowskiego, oraz red. I. N. Miedwiediewa. Odpowiedzialnym Sekretarzem Komitetu Ogólnosłowiańskiego został wybrany I. N. Miedwiediew.

W sprawie zwołania drugiego powojennego Kongresu Słowiańskiego Plenum powzięło następujące uchwały:

- 1) Kolejny drugi powojenny Kongres Słowiański zwołać w Pradze, w drugiej połowie 1948 r.
- 2) Polecić Prezydium Komitetu Ogólnosłowiańskiego, by przedstawiło na następnym Plenum projekt porządku dziennego Kongresu, normę reprezentacji i uwagi co do innych spraw związanych z jego przygotowaniem.
- 3) Polecić Prezydium Komitetu Ogólnosłowiańskiego zorganizowanie między narodowymi Komitetami wymiany informacji o przygo-

towaniach do Kongresu, jak również w związku z porządkiem dziennym Kongresu.

Co do zwołania Kongresu uczonych-slawistów Plenum postanowiło:

1) Zgodnie z życzeniami wypowiedzianymi na Kongresie Słowiańskim w Belgradzie zorganizować w końcu 1947 r. w Moskwie Kongres uczonych-slawistów w składzie 120 osób celem omówienia zagadnień w zakresie stanu i kolejnych zadań słowianoznawstwa, a także dla omówienia przez sekcje konkretnych problemów slawistyki.

2) Uchwalić, iż w sekcjach Kongresu należy rozpatrzyć po 2 do 3 znaczniejszych problemów danej dziedziny nauki.

3) Ustanowić parytetową zasadę reprezentacji poszczególnych krajów słowiańskich. Oprócz tego należy liczyć się z możliwością osobistego zaproszenia na Kongres uczonych-slawistów z krajów niesłowiańskich.

4) Celem przeprowadzenia pracy przygotowawczej do Kongresu uczonych-slawistów, powołać Komitet Organizacyjny złożony z przedstawicieli wszystkich krajów słowiańskich.

Plenum wezwowało narodowe Komitety Słowiańskie do poświęcenia jak największej uwagi sprawie przygotowania kongresu uczonych-slawistów.

Plenum z wielkim zapałem uchwaliło odezwę do inteligencji całego świata wzywającą do niezmordowanej walki o sprawę pokoju i przyjaźni narodów całego świata, oraz do demaskowania intryg imperialistycznej reakcji.

Uczestnicy Plenum wyrazili swą solidarność z żądaniami Słowian zamieszkałych w Karyntii co do połączenia ich z ojczyzną — Jugosławią i wypowiedzieli przekonanie, że to sprawiedliwe życzenie bratniego narodu zyska jednomyślne poparcie wszystkich demokratycznych narodów świata.

Zajęcia Plenum płynęły w warunkach przyjacielskiej współpracy, wzajemnego zrozumienia i jednomyślności.

Plenum wyraziło gorącą wdzięczność dla Rządu Rzeczypospolitej Polskiej i Komitetu Słowiańskiego w Polsce za stworzenie całkowicie sprzyjających warunków dla pracy Plenum w Warszawie.

U C H W A Ł A

II-GO PLENUM KOMITETU OGÓL NOSŁOWIAŃSKIEGO O WYBORZE ODPOWIEDZIALNEGO SEKRETARZA KOMITETU OGÓL NOSŁOWIAŃSKIEGO.

Warszawa, 18 czerwea 1947 r.

(referent: B. Maslarić).

Uchwala się wybrać na Odpowiedzialnego Sekretarza Komitetu Ogólnosłowiańskiego Miedwiediewa Igora Mikołajewicza i wprowadzić go w skład członków Komitetu Ogólnosłowiańskiego.

Przewodniczący Komitetu
Ogólnosłowiańskiego
(—) *Maslarić*

Odpowiedzialny Sekretarz Komitetu
Ogólnosłowiańskiego
(—) *Miedwiediew*

UCHWAŁA
II-GO PLENUM KOMITETU OGÓLNOSŁOWIAŃSKIEGO
O SPRAWOZDANIU KOMISJI REWIZYJNEJ.

Warszawa, 18 czerwca 1947 r.

(referent: J. Vodička).

1. Sprawozdanie członka Komisji Rewizyjnej J. Vodički o stanie finansów Komitetu Ogólnosłowiańskiego na dz. 15 czerwca 1947 r. przyjąć do wiadomości.

2. Polecieć Komisji Rewizyjnej przedstawienie następnemu Plenum Komitetu Ogólnosłowiańskiego informacyjnego sprawozdania o wykonaniu budżetu Komitetu za pierwsze półrocze 1947 roku.

Przewodniczący Komitetu
Ogólnosłowiańskiego
(—) Maslarić

Odpowiedzialny Sekretarz Komitetu
Ogólnosłowiańskiego
(—) Miedwiediew

UCHWAŁA
II-GO PLENUM KOMITETU OGÓLNOSŁOWIAŃSKIEGO
O ZWOŁANIU KONGRESU UCZONYCH-SŁAWISTÓW.

Warszawa, 18 czerwca 1947 r.

(referent: zastępca przewodni-
czącego Komitetu Ogólnosło-
wiańskiego A. Wozniesiński).

1) Zgodnie z życzeniami wypowiedzianymi na Kongresie Słowiańskim w Belgradzie, będzie zorganizowany w końcu 1947 r. w Moskwie Kongres uczonych-sławistów w składzie 120 osób, celem omówienia zagadnień w zakresie stanu i aktualnych zadań słowianoznawstwa, a także dla omówienia przez sekcje konkretnych problemów sławistyki.

2) Poslanawia się, iż w sekcjach Kongresu należy rozpatrzyć po 2 do 3 znaczniejszych problemów danej dziedziny nauki.

3) Wprowadza się parytetową zasadę reprezentacji poszczególnych krajów słowiańskich. Oprócz tego należy liczyć się z możliwością osobistego zaproszenia na kongres uczonych-sławistów z krajów niesłowiańskich.

4) Celem przeprowadzenia pracy przygotowawczej do Kongresu uczonych-sławistów powołuje się Komitet Organizacyjny w składzie: A. Wozniesiński (prezes Komitetu Organizacyjnego), A. Kornejczuk i M. Jowczuk (ze strony Związku Radzieckiego), A. Belić i R. Lalić (ze strony Jugosławii), K. Nitsch i K. Piwarski (ze strony Polski), Z. Nedjedły i B. Havránek (ze strony Czechosłowacji), T. Pávlav i I. Lekov (ze strony Bułgarii).

5) Wzywa się narodowe Komitety Słowiańskie do poświęcenia jak największej uwagi sprawie przygotowania Kongresu uczonych-sławistów.

Przewodniczący Komitetu
Ogólnosłowiańskiego
(—) Maslarić

Odpowiedzialny Sekretarz Komitetu
Ogólnosłowiańskiego
(—) Miedwiediew

UCHWAŁA
II-GO PLENUM KOMITETU OGÓLNOSŁOWIAŃSKIEGO
O ZWOŁANIU DRUGIEGO POWOJENNEGO KONGRESU
SŁOWIAŃSKIEGO.

Warszawa, 18 czerwca 1947 r.

(referent: zastępca przewodni-
czącego Komitetu Ogólnosło-
wiańskiego A. Wozniesiński).

1. Kolejny drugi powojenny Kongres Słowiański będzie zwołany w Pradze, w drugiej połowie 1948 roku.

2. Poleca się Prezydium Komitetu Ogólnosłowiańskiego przedstawić na następnym Plenum projektu porządku dziennego Kongresu, normy reprezentacji, oraz uwag co do innych spraw związanych z jego przygotowaniem.

3. Poleca się Prezydium Komitetu Ogólnosłowiańskiego zorganizować pomiędzy narodowymi Komitetami Słowiańskimi wymianę informacji o przygotowaniach do Kongresu, jak również w związku z porządkiem dziennym Kongresu.

Przewodniczący Komitetu
Ogólnosłowiańskiego
(—) Masłarić

Odpowiedzialny Sekretarz Komitetu
Ogólnosłowiańskiego
(—) Miedwiediew

UCHWAŁA
II-GO PLENUM KOMITETU OGÓLNOSŁOWIAŃSKIEGO
O NASTĘPNYM PLENUM KOMITETU OGÓLNOSŁOWIAŃSKIEGO.

Warszawa, 18 czerwca 1947 r.

(referent: S. D. Blagoeva).

1. Przyjmuje się propozycję Komitetu Słowiańskiego Bułgarii, by zwołać następne (III) Plenum Komitetu Ogólnosłowiańskiego po zakończeniu Kongresu uczonych-slawistów w Moskwie.

2. Poleca się Prezydium Komitetu Ogólnosłowiańskiego rozpatrzenie i zatwierdzenie programu następnego Plenum.

Przewodniczący Komitetu
Ogólnosłowiańskiego
(—) Masłarić

Odpowiedzialny Sekretarz Komitetu
Ogólnosłowiańskiego
(—) Miedwiediew

ODEZWA KOMITETU OGÓLNOŚLAWIAŃ- SKIEGO DO INTELIGENCJI CAŁEGO ŚWIATA

(Warszawa, 18 czerwca 1947 r.).

Drodzy Przyjaciele!

Cała postępową ludzkość walczy obecnie o stworzenie trwałego pokoju między narodami. Jednakże coraz wyraźniej ujawnia się dążenie reakcji międzynarodowej, która usiłuje przeszkodzić utrwaleniu pokoju powszechnego, zerwać dzieło współpracy międzynarodowej, nastraszyć narody świata widmem nowej wojny.

Sily reakcyjne nie chcą pokojowej współpracy narodów. Wrogowie ludzkości sięją niezgodę i nienawiść między narodami i usiłują im narzucić swą występłą wolę i swoje panowanie. Imperialistyczna reakcja traci olbrzymie środki na stworzenie nowych okropnych narzędzi wojny i dąży do wykorzystania w tym celu nadzwyczajnych zdobyczy nauki współczesnej. Oslawiona «dyplomacja atomowa» stała się symbolem dążeń imperialistycznych.

Występując w imieniu miłujących pokój narodów słowiańskich, Kongres Słowiański w 1946 roku w swojej odezwie do narodów świata wskazywał, iż «nowa wojna jest potrzebna tylko imperialistycznym zaborem». Obecnie wrogowie pokoju i prowokatorzy nowej wojny usiłują złamać wolę narodów napiętą w kierunku obrony narodowej i państwowej niezależności. Pragną oni wykorzystać powojenne trudności i materialne niedostatki wyzwolonych narodów, by ugruntować panowanie garstki *m o n o p o l i s t ó w* nad całym światem.

Światowa reakcja w walce przeciw trwałemu pokojowi i przyjaźni narodów wykorzystuje ulubiony, oręż faszyzmu — oszczerstwo i prowokację, przede wszystkim w stosunku do Związku Radzieckiego, a dalej w stosunku do wszystkich postępowych demokracji Jugosławii, Polski, Czechosłowacji, Bułgarii i innych krajów.

Jednak cała ludzkość wie, iż Związek Radziecki jest jedynym konsekwentnym i jedynym szczerym bojownikiem w walce o trwały pokój, pokój między narodami, oparty na zasadach demokracji. W szeregach obrońców demokratycznego pokoju kroczą także niezłomnie drogą rozwoju demokracji i postępu miłujące wolność narody Jugosławii, Polski, Czechosłowacji i Bułgarii. Najlepsze elementy postępowe w Ameryce, Anglii i Francji coraz silniej podnoszą głos i wołają o pokój w całym świecie, o zabezpieczenie przyjaźni ze Związkiem Radzieckim, przyjaźni przypieczętowanej krwią, przelaną w walkach przeciw znieprawidzonemu faszyzmowi.

Słowianie wysoko cenią i szanują swobodę i niezależność wszystkich narodów. W imię szczęścia i rozkwitu ludzkości dążą do osiągnięcia zgodnej współpracy narodów wszystkich krajów.

Współpraca między narodami jest konieczna i możliwa, niezależnie od różnic politycznych, niezależnie od systemów ekonomicznych po-

szczególnych krajów. Wielką prawdę zawierają słowa generalissimusa Stalina, że «dla współpracy trzeba chcieć współpracować, oraz trzeba szanować państwowe ustroje, aprobowane przez naród».

INTELEGENCI, DZIAŁACZE NAUKI, SZTUKI, LITERATURY, KULTURY!

W imieniu narodów słowiańskich nawołujemy Was do walki o ścisłą przyjazną współpracę między narodami.

Demaskujcie agresywne plany imperialistów. Zrywajcie maski z oblicza podżegaczy do nowej wojny.

Świadomość i sumienie narodów żądają, żeby jedno z największych osiągnięć nauki — energia jądra atomowego była wykorzystana nie dla celów wojny i szantażu dyplomatycznego, lecz dla dobra całej ludzkości.

Nieustannie demaskujcie imperialistów, usiłujących pod pozorem «pomocy» cierpiącym narodom ujarzmić te narody.

Demaskujcie imperialistycznych rabusiów, którzy wykorzystują powojenne trudności i nędzę wyzwolonych narodów, by je zamienić w swych niewolników, by sflumieć nowe postępowe demokratyczne ustroje.

Walczyście ze wszystkimi przejawami faszyzmu, bez względu na to, w jaką skórę się obleka. Pamiętajcie: dopóki resztki faszyzmu nie będą wykorzenione, nie może być pokoju na ziemi.

DZIENNIKARZE — PRACOWNICY POSTĘPOWEJ PRACY DE- MOKRATYCZNEJ WSZYSTKICH KRAJÓW!

Demaskujcie nikiemnych oszczerców, usiłujących zasiał nieufności i wrogości wobec Związku Radzieckiego, który odegrał decydującą rolę w zwycięstwie nad faszyzmem. Demaskujcie rozbójników pióra, starających się oczernić miłujące swobodę narody słowiańskie. Śmiało rozpowszechniajcie prawdę o Związku Radzieckim, Jugosławii, Polsce, Czechosłowacji, Bułgarii i o innych krajach demokratycznych i o ich działaczach — niestrudzonych bojownikach o szczytne humanistyczne idee ludzkości.

DZIAŁACZE KULTURY KRAJÓW SŁOWIAŃSKICH, PRACO- WNICY UMYŚLOWI!

Wzmacniajcie niewzruszoną przyjaźń Słowian, ten potężny czynnik międzynarodowego pokoju i bezpieczeństwa. Wzmacniajcie węzły przyjaźni ze wszystkimi miłującymi swobodę narodami.

Niech żyje przyjaźń wszystkich miłujących swobodę narodów, stojących na straży demokratycznego świata i swojej niezależności narodowej!

(Następują podpisy członków II Plenum Komitetu Ogólnosłowiańskiego).

PISMA I TELEGRAMY

PISMO PREZYDENTA BIERUTA

DO II PLENUM KOMITETU OGÓLNOSŁOWIAŃSKIEGO

Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej Bolesław Bierut w dniu 16 czerwca 1947 r. nadesłał do Komitetu Ogólnosłowiańskiego następujące pismo:

Witam gorąco i serdecznie przedstawicieli Komitetu Ogólnosłowiańskiego przybyłych na obrady do stolicy Polski.

Zyczę Waszym obradom, aby przyczyniły się do dalszego zacieśnienia braterskich węzłów między narodami Słowiańszczyzny.

Naród polski obserwować będzie Wasze obrady nie tylko z uczuciem gościnnej radości, że odbywają się one na ziemi polskiej, ale i z głębokim serdecznym przekonaniem, że przyjaźń i współpraca narodów słowiańskich jest najważniejszą rękojmią trwałego pokoju i postępowego rozwoju ludzkości.

(—) *Bolesław Bierut*

PISMO PREMIERA CYRANKIEWICZA

DO II PLENUM KOMITETU OGÓLNOSŁOWIAŃSKIEGO

(16 czerwca 1947)

Do Plenum Ogólnosłowiańskiego Komitetu
na ręce przewodniczącego gen. mjr. Bożidara Maslarića

W i l a n ó w

Goszczącym w naszej stolicy delegatom narodów słowiańskich zebranych na pierwszym Plenum Ogólnosłowiańskiego Komitetu, przesyłam życzenia owocnych obrad.

Jesteśmy dumni, że właśnie w Polsce witamy reprezentantów braterskich narodów Związku Radzieckiego: rosyjskiego, ukraińskiego, białoruskiego; bratnich narodów — czeskiego i słowackiego; narodów sojuszniczej Federacyjnej Republiki Ludowej Jugosławii oraz Ludowej Republiki Bułgarii.

Wierzę, że Wasze obrady przyniosą dalsze pogłębienie wzajemnego poznania się i zbliżenia naszych narodów, dalszy wkład narodów słowiańskich w dzieło odbudowy i utrwalenia pokoju światowego, oraz przyczynią się do ostatecznej likwidacji resztek faszyzmu, który w tak bolesny sposób nauczył nasze narody wielkiej mądrości: solidarności słowiańskiej.

(—) *Józef Cyrankiewicz*

DEPEZA GRATULACYJNA PREMIERA CYRANKIEWICZA
DO PREMIERA JERZEGO DIMITROVA

Premier Cyrankiewicz wystosował do premiera Ludowej Republiki Bułgarii Dimitrova depezę następującej treści:

Z okazji 65 rocznicy urodzin oraz 50-lecia działalności społecznej przesyłam serdeczne życzenia szczęścia osobistego oraz pomyślności w dalszej pracy.

(—) *Józef Cyrankiewicz*
Prezes Rady Ministrów

ŻYCZENIA PLENUM KOMITETU OGÓLNOSŁOWIAŃSKIEGO
DLA PREMIERA JERZEGO DIMITROVA

W pierwszym dniu obrad plenum Komitetu Ogólnosłowiańskiego wystosowało do bułgarskiego Prezesa Rady Ministrów, J. Dimitrova, następującą depezę z okazji 65-rocznicy jego urodzin i 50-lecia pracy społeczno-politycznej:

Do

Premiera Republiki Bułgarskiej J. Dimitrova

Sofia

Plenum Komitetu Ogólnosłowiańskiego przesyła Panu, sławnemu kierownikowi Ludowej Republiki Bułgarskiej, w dniu 65 rocznicy urodzin i 50-lecia działalności społeczno-politycznej — serdeczne pozdrowienia i życzenia zdrowia i dalszych sukcesów w pracy dla dobra narodu bułgarskiego.

Milujące wolność narody widzą w Panu bohaterskiego bojownika z faszyzmem i reakcją, wybitnego męża stanu, płomiennego bojownika o wolność i demokrację.

Plenum Komitetu Ogólnosłowiańskiego jest głęboko przekonane, że pod kierownictwem Dimitrova, Bułgaria Frontu Ojczyźnianego i jej lud osiągnie nowe sukcesy w walce narodów o trwałą pokój i bezpieczeństwo międzynarodowe, w walce o dalszy rozwój i wzmocnienie demokratycznego ludowego Państwa Bułgarskiego.

W imieniu Plenum Komitetu Ogólnosłowiańskiego:

(—) *Maslarić* (—) *Wozniesiński* (—) *Blagoewa* (—) *Michałowicz*

Warszawa, 16 czerwca 1947 r.

WIELKA ROCZNICA

(Przemówienie wygłoszone na obiedzie wydanym przez Prezydium Komitetu Słowiańskiego w Polsce dla członków Plenum Komitetu Ogólnosłowiańskiego w Warszawie dnia 22 czerwca 1947 r., po przemówieniach prez. Barcikowskiego, gen. Masłarića, gen. Gundorowa, rekt. Wozniesińskiego i in.).

Drodzy Goście! Historyk częściej niż inni zwraca się myślą w przeszłość. I oto z przeszłości, ale tak bardzo niedawnej, nam wszystkim bez wyjątku stojącej jak najżywiej w pamięci, pragnę przypomnieć jedną datę, która należy, najniewątpliwiej do największych w historii Słowiańszczyzny.

Dziś przypada szósta rocznica dnia, w którym hordy hitlerowskie zaatakowały Związek Radziecki, największe państwo słowiańskie, ostatnią ostoję i ostatnią nadzieję uciskanych przez hitleryzm i faszyzm narodów słowiańskich. Z dniem tym żywiej zabiły wszystkie serca słowiańskie, gdyż najoczywistszą rzeczą było, iż teraz nadchodzi w toczącej się wojnie okres przełomowy. Jasne było, że niezwyciężona dotąd wojenna machina hitlerowska nareszcie zetknęła się z przeciwnikiem mogącym stawić jej czoła. I nawet pierwsze taktyczne sukcesy Niemiec, początkowe ustępowanie armij radzieckich, nie zachwiały wiarą naszą, że przed zalewem germańskim nareszcie wyrosła tama, jakiej on przebyć nie zdoła. Jasne było, że nadchodził kres zaborczości niemieckiej, a za nim jej klęska — to jest triumf sprawy słowiańskiej i wszystkich miłujących wolność narodów.

(Po rosyjsku). Związek Radziecki od samego początku wojny najwyraźniej zainicjował jedność swej sprawy ze sprawą pozostałych narodów słowiańskich. Zawarcie układów o pomocy wzajemnej i o tworzeniu na terytorium ZSRR oddziałów wojskowych polskich i czechosłowackich, pomoc udzielana partyzantom jugosłowiańskim — wszystko to już od lata 1941 było dowodem, że nadzieje Słowian kierowane w stronę naszego największego brata — były uzasadnione. Deklaracje wielkiego przywódcy narodów radzieckich, generalissimusa Stalina, o wspólnym froncie wolności łączącym ZSRR i pozostałe narody słowiańskie, którym Armia Radziecka przyniesie wolność po zgnieceniu wspólnego wroga, potwierdziły jeszcze silniej słuszność poglądów tych wszystkich, którzy w braterstwie myśli i braterstwie broni między ZSRR a pozostałymi narodami słowiańskimi widzieli jedyny ratunek dla uciskanych przez hitleryzm i faszyzm Słowian zachodnich i południowych.

(Po serbsku i chorwacku). Hasło wspólnej walki przeciw odwiecznemu wrogowi, rzucone ze Związku Radzieckiego, nie przeszło bez echa. Już z początkiem lipca wyrusza w bój zorganizowana przez legendarnego wodza partyzantów marsz. Tito Jugosłowiańska Armia Narodowo-Wyzwoleńcza. Walcząc w niezmiernie trudnych warunkach, przeciw olbrzymiej przewadze wroga, wyzwala ona w końcu, po czterech latach kraj rodzinny spod jarzma okupantów. Partyzanci jugosłowiańscy walczyli od r. 1941 w ścisłej współpracy z Armią Radziecką.

(Po czesku i słowacku). Hasło «do broni!» usłyszane zostało również na ziemiach czeskich i słowackich. W szczególności zasługuje tu na wymienienie wielki czyn zbrojny: powstanie słowackie w Bańskiej Bystrzycy latem 1944 r., które ponownie proklamowało republikę czechosłowacką i zmyło z narodu słowackiego płamę współpracy z Niemcami, jaką usiłowała Słowakom narzucić zdradziecka klika w Bratysławie. Czyn powstańców słowackich odezwał się głośnym echem w Słowiańszczyźnie, jakkolwiek skończył się chwilowym niepowodzeniem.

(Po bułgarsku). Również i Bułgaria nie pozostała obojętna wobec hasła walki z faszyzmem. Ruch partyzancki zwrócony przeciw germanofilskiemu rządowi w Sofii i przeciw okupantom niemieckim, wspierany z ZSRR, przybierał stale na sile, aż w końcu, w chwili klęski Niemiec na Bałkanach, zlikwidował krajowych zdrajców przewrotem z 9 września 1944 r. i przyłączył Bułgarię do wspólnego-frontu słowiańskiego przeciw Niemcom.

(Ponownie po polsku). Wszystkie te sławne czyny zbrojne narodów słowiańskich wywodzą się z wielkiego dnia 22 czerwca 1941 r., z początków radzieckiej Wojny Ojczyźnianej. Ruchy te były możliwe i mogły w końcu doprowadzić do pomyślnego końca tylko dzięki zwycięstwom Armii Radzieckiej, tylko dzięki bohaterstwu żołnierza ZSRR i dzięki braterskiej polityce słowiańskiej, prowadzonej przez rząd największego państwa słowiańskiego. Jasne jest, iż wyzwolenie ziem polskich naród nasz również zawdzięcza krwi przelanej przez żołnierza radzieckiego — walczącego za wolność wszystkich przez niemieczyznę gnębionych narodów — i nie należy zapominać, iż obok Radzieckiej Armii posuwało się i Wojsko Polskie, utworzone na obszarze i przy pomocy ZSRR. Wielkim i nieprzemijającą nigdy wartością następstwem sławnego dnia 22 czerwca 1941 r. jest wieczny sojusz polsko-radziecki.

Wspominając tę wielką rocznicę, nie mogę nie wspomnieć o Tych, którzy za wolność naszych narodów złożyli życie w ofierze, pieczętując krwią wspólnie przelaną braterstwo wszystkich Słowian silniej, niż cymkolwiek innym mogłoby to nastąpić. Proszę pana przewodniczącego, by zarządził uczczenie pamięci naszych Bohaterów przez powstanie i minutę milczenia. (Prezes Barcikowski wzywa obecnych do powstania z miejsc).

I kończąc swe przemówienie, wznoszę okrzyk na cześć braterstwa słowiańskiego, na cześć tych zwłaszcza, którzy je wykuli w ogniu walki przeciw wspólnemu wrogowi, oraz tych, którzy je dzisiaj wykuwają w ogniu walki ideologicznej o wolność dla wszystkich narodów!

Henryk Bałowski

INFORMACJE O II PLENUM KOMITETU OGÓLNOŚLAWIAŃSKIEGO

(Warszawa 15—18 i 22—23 czerwca, Łódź 19 czerwca, Wrocław 20 czerwca,
Kraków 21 czerwca 1947 r.)

I.

Już na I Plenum Komitetu Ogólnosłowiańskiego w Belgradzie w dniu 16 grudnia 1946 r. obecni delegaci polscy, H. Batowski i S. Trojanowski, podali wniosek, by następne posiedzenie Plenum odbyło się w Polsce. Wniosek ten został w zasadzie przyjęty z zastrzeżeniem ostatecznej decyzji dla najbliższego zebrania Prezydium OSK. To ostatnie zebranie, które odbyło się z końcem kwietnia br. w Moskwie (por. «Życie Słow.» 1947, str. 366), propozycję polską ostatecznie przyjęło i na wniosek delegacji radzieckiej, poparty przez wszystkie pozostałe, wyznaczyło Warszawę, jako miejsce obrad II Plenum. Zgodnie z tym, Prezydium Komitetu Słowiańskiego w Polsce wszeździło, przy życzliwym poparciu Rządu i społeczeństwa, intensywne przygotowania, by Plenum posiadało ramy jak najwłaściwsze. Sekretarz generalny ob. St. Trojanowski i dyr. biura Komitetu ob. J. Kwiatowska przy współdziałaniu całego kolektywu pracowników Komitetu i Towarzystw Przyjaźni, oraz licznych ochotniczych współpracowników, przeprowadzili rozległą akcję w zakresie technicznym i organizacyjnym, a równoległe do tego propagandową, w celu należytego przygotowania społeczeństwa polskiego do tak ważnego wydarzenia, jak obrady Plenum Komitetu Ogólnosłowiańskiego na naszej ziemi. Również Redakcja «Życia Słowiańskiego» przygotowała na dzień otwarcia Plenum numer o charakterze specjalnym, przy czym należy podkreślić życzliwe stanowisko pracowników Drukarni W. L. Anecyz i Ska w Krakowie, którzy umożliwili wydanie numeru w krótszym niż zwyczajnie terminie.

II.

Pierwsi przybyli do Warszawy, już na trzy dni przed terminem otwarcia Plenum: przewodniczący OSK gen. B. Maslarić oraz p. o. sekretarza generalnego, płk. gw. W. W. Moczalów. Odbyli oni wstępne rozmowy z członkami Egzekutywy Komitetu Słowiańskiego w Polsce, oraz zostali przyjęci przez premiera Rządu RP ob. J. Cyrankiewicza, jak i przez ministra spraw zagranicznych, ob. Z. Modzelewskiego; gościom towarzyszył stale sekretarz generalny Komitetu Słowiańskiego w Polsce ob. St. Trojanowski.

W dniu 14 czerwca przybyli do Warszawy rannym pociągami via Czechosłowacja delegacje jugosłowiańska i bułgarska, w południe zaś samolotami bezpośrednio po sobie delegacje radziecka i czechosłowacka. Na dworcu względnie lotnisku witali przybywających: Egzekutywa Komitetu Słowiańskiego w Polsce, prezydium Towarzystw Przyjaźni, oraz liczni wybitni przedstawiciele społeczeństwa, szpalery młodzieży itd. Odgrywano hymny narodowe państw słowiańskich a przejazd do hotelu odbywał się wśród ogromnego entuzjazmu zgromadzonych tłumów, witających drogich gości serdecznymi okrzykami.

III.

Skład II Plenum według ostatecznego stanu w dniu 16 czerwca przedstawiał się następująco:

przewodniczący OSK: gen. B. Maslarić (Jugosławia);
zast. przewodn. OSK: prof. A. A. Wozniesienskij (ZSRR);
zast. przewodn. OSK: pos. Stella Blagoewa (Bulgaria);
zast. przewodn. OSK: prof. dr M. Michałowicz (Polska);

członkowie:

a) ze Związku Radzieckiego

członkowie OSK: gen. por. A. S. Gundorow, prezes Komitetu Słowiańskiego ZSRR; A. E. Kornejczuk, pisarz ukraiński, przewodn. Rady Najwyższej USRR; red. I. N. Miedwiediew (kooptowany przez Plenum);

zastępca członka OSK: płk. gw. W. W. Moczalow, sekretarz Komitetu Słowiańskiego ZSRR;

członek Komisji Rewizyjnej OSK: prof. P. W. Sajewicz, minister oświaty BSRR.

b) z Jugosławii

członkowie OSK: prof. dr S. Jakovljević, prezes Komitetu Słowiańskiego Jugosławii; red. V. Vlahović, poseł; dr Z. Sremec, prezes Sejmu chorwackiego i prezes Komitetu Słowiańskiego w Zagrzebiu; I. Regent, minister gospodarki komunalnej LR Słowenii;

zastępcy członków OSK: red. M. Jurković, redaktor miesięcznika «Slovensko Bratstvo»; dr Ferdo Kozak, prezes Sejmu LR Słowenii i prezes Komitetu Słowiańskiego w Lublanie.

c) z Czechosłowacji¹⁾

członkowie OSK: min. pełnom. P. Maxa, wiceprezes Komitetu Słowiańskiego Czechosłowacji; prof. dr B. Havránck, prof. uniw. w Pradze; dr J. Marták, dyrektor Macierzy Słowackiej;

zastępca członka OSK: pos. M. Švermová;

przewodn. Komisji Rewizyjnej OSK: pos. J. Vodička²⁾.

d) z Bułgarii

członek OSK: G. Petrov, prawnik, prezes Komitetu Słowiańskiego Bułgarii;

zastępca członka OSK: G. Mihajlov, poseł, wiceprezes Komitetu Słowiańskiego Bułgarii;

członek Komisji Rewizyjnej OSK: K. Velkov, literat, sekretarz generalny Komitetu Słowiańskiego Bułgarii.

e) z Polski

członkowie OSK: dr W. Bareikowski, prezes Komitetu Słowiańskiego w Polsce; prof. H. Batowski, wiceprezes Komitetu Słowiańskiego w Polsce; min. J. Grubecki, wiceprezes Komitetu Słowiańskiego w Polsce; b. min. St. Trojanowski, sekretarz generalny Komitetu Słowiańskiego w Polsce;

zastępcy członków OSK: mgr St. Dobrowolski, poseł; M. Dyner; wice-minister T. Rek.

IV.

Dla obrad Komitet Słowiański w Polsce uzyskał od Rządu RP piękne i obszerne sale Palacu Wilanowskiego, w którym również zamieszkał gen. Masłarić z najbliższymi współpracownikami, podczas gdy pozostali goście zostali zakwaterowani w Hotelu Sejmowym.

Obrady Plenum rozpoczęły się w dniu 16 czerwca i trwały do 18 włącznie. Ponadto odbywały się osobno posiedzenia Prezydium OSK, oraz Komisji: Weryfikacyjnej i Redakcyjnej.

O obradach Plenum przyniesiemy dane szczegółowe w następnych nu-

¹⁾ Wskutek choroby nie mógł przybyć czechosłowacki zastępca przewodniczącego OSK min. Nejedlý. Zastępował go min. Maxa.

²⁾ Ponadto brał udział w obradach literat słowacki P. Jilemnický.

merach naszego pisma, w miarę otrzymywania zatwierdzonych tekstów poszczególnych przemówień. Na razie ograniczymy się do podania następujących informacji, przy czym powołujemy się na zamieszczony powyżej komunikat oficjalny (str. 265—6).

Porządek dzienny Plenum, ustalony przez Prezydium OSK, przewidywał punkty następujące:

- 1) sprawozdanie prezesa OSK gen. Maslarića,
- 2) sprawozdania poszczególnych narodowych Komitetów Słowiańskich,
- 3) dyskusja nad sprawozdaniami,
- 4) sprawą kongresów uczonych (słowianoznawców),
- 5) sprawa Zjazdu Słowiańskiego w r. 1948,
- 6) miejsce i termin następnego Plenum,
- 7) wybór sekretarza generalnego OSK,
- 8) uchwalenie tekstu manifestu,
- 9) plan pracy na okres najbliższy,
- 10) wolne wnioski.

Dla zredagowania tekstu manifestu została wybrana Komisja Redakcyjna w składzie: Kornejczuk (ZSRR), Vlahović (Jug.), Trojanowski (Polska), Havránek (Czechosl.), Mihajlov (Bułg.).

Uchwalono kooptowanie na członków OSK prez. Barcikowskiego i red. Miedwiediewa.

Uchwalono wysłanie telegramu gratulacyjnego do premiera Bułgarii i sławnego bojownika międzynarodowego przeciw faszyzmowi, Jerzego Dimitrova, z okazji 65-ej rocznicy urodzin i 50-ej działalności społecznej i politycznej.

Po sprawozdaniu gen. Maslarića imieniem OSK poszczególne sprawozdania narodowych Komitetów Słowiańskich wygłosili: gen. Gundorow za KS ZSRR, rektor Jakovljević za KS Jugosławii, pos. Petrov za KS Bułgarii, min. Maxa za KS Czechosłowacji i prof. Michałowicz za KS w Polsce.

Sekretarz generalny KS w Polsce w-min. Trojanowski odczytał przesłane Plenum serdeczne pisma prezyd. Bieruta i prem. Cyrankiewicza.

Sprawę przyszedłego, proponowanego na grudzień br. w Moskwie, kongresu uczonych (słowianoznawców) referował rektor Wozniesińskiej (ZSRR). Postanowiono szczegóły powierzyć osobnej komisji organizacyjnej, w skład której mają wejść: ze strony ZSRR profesorowie: Wozniesińskiej, Kornejczuk i Jowczuk, z Jugosławii profesorowie Belić i Lalić, z Czechosłowacji profesorowie Nejedlý i Havránek, z Bułgarii profesorowie Pavlov i Lekov, wreszcie ze strony polskiej profesorowie Nitsch i Piwarski. Komisja organizacyjna winna się zebrać we wrześniu br.

W sprawie Zjazdu Słowiańskiego w r. 1948 uchwalono nie nawiązywać do tradycji Zjazdu z r. 1848, lecz odbyć Zjazd z końcem r. 1948, już po zakończeniu uroczystości czechosłowackich. Program Zjazdu będzie ustalony przez III Plenum na podstawie propozycji Prezydium OSK i narodowych Komitetów Słowiańskich.

Jako miejsce i termin następnego Plenum (III) wyznaczono Moskwę w połowie grudnia 1947 r., po Zjeździe uczonych.

Na sekretarza generalnego OSK (w terminologii rosyjskiej: odpowiedstwiennyj siekrietaryj — sekretarz odpowiedzialny) na propozycję gen. Gundorowa wybrano jednogłośnie znanego publicystę radzieckiego, sławistę, red. Igora Miedwiediewa. Na propozycję prof. Jakovljevića Plenum uchwaliło podziękowanie dla ustępującego z tego stanowiska dotychczasowego p. o. sekr. gen., pułkownika Moczalowa, który wraca do Moskwy, będąc obranym na stanowisko sekretarza gener. Komitetu Słowiańskiego ZSRR.

Tekst manifestu Plenum do inteligencji świata został uchwalony jednogłośnie. Również jednogłośnie uchwalono rezolucję na rzecz Słoweńców w Karyntii.

Następnie przyjęto jednogłośnie sprawozdanie Komisji Rewizyjnej OSK, odczytane przez pos. Vodičkę (Cz.).

W sprawie planu pracy powzięto m. in. uchwałę, że następne posiedze-

nie Prezydium OSK odbędzie się we wrześniu br. w Sofii. OSK weźmie udział w uroczystościach 30-lecia wielkiej Październikowej Rewolucji Rosyjskiej. W październiku winien odbyć się (zapewne w Belgradzie) zjazd dziennikarzy słowiańskich.

Na zakończenie obrad w imieniu wszystkich delegatów złożył podziękowanie Komitetowi Słowiańskiemu w Polsce rekt. Wozniacziński (ZSRR), na co odpowiedział w serdecznych słowach prez. Komitetu Słowiańskiego w Polsce wicemarsz. Barcikowski.

V.

Bogato był obmyślony program towarzysko-rozrywkowy. Goście mieli możliwość oglądania kilku przedstawień w teatrach oraz zawodów sportowych na Stadionie WP, przy czym wygłoszone zostały liczne przemówienia na cześć gości jak i odpowiedzi ze strony tych ostatnich. Przyjęcia oficjalne wydał: prezydent RP ob. B. Bierut w dniu 18 czerwca, oraz premier ob. J. Cyrankiewicz w dniu 22 czerwca. Nadto minister spraw zagranicznych ob. Z. Modzelewski przyjmował gości kolacją w «Polonii» w dniu 15 czerwca, a w dniu następnym przyjęcie wydał ambasador FLRJ dr R. Pribićević.

Oprócz normalnych zetknięć ze społeczeństwem, które wszędzie owacyjnie witało delegatów, doszło do specjalnego kontaktu na wielkim wiecu zorganizowanym z udziałem Stronnictw Politycznych Bloku Demokratycznego w dniu 17 czerwca. Przemówienia przedstawicieli delegacji słowiańskich (min. Kornejczuka — ZSRR, dra Sremca — FLRJ, P. Jilemnickiego — Czechosłowacja, G. Mihajłova — Bulgaria) — były entuzjastycznie oklaskiwane i przerywane okrzykami na cześć bratnich narodów.

W tymże dniu delegaci złożyli wieniec na grobie śp. gen. świerczewskiego i wzięli udział w wyświetlaniu filmu pt. «Bulgaria», staraniem Towarzystwa Przyjaźni Polsko-Bułgarskiej, oraz w otwarciu Klubu Towarzystwa Przyjaźni Polsko-Radzieckiej.

VI.

Komitet Słowiański w Polsce przewidział odwiedzenie przez drogiej gości najważniejszych ośrodków Polski. Wybrano w tym celu trzy miasta — przemysłową Łódź, ważne centrum Ziem Odzyskanych — Wrocław, oraz stary ośrodek kultury polskiej — Kraków.

W Łodzi w dniu 19 czerwca przyjmował gości miejscowy oddział Komitetu Słowiańskiego w Polsce z prezesem kuratorem ob. Baculewskim na czele, przedstawiciele władz i najważniejszych organizacji społecznych. Zwiedzono liczne zakłady przemysłowe, przy czym doszło do serdecznych manifestacji ze strony świata robotniczego na rzecz braterstwa słowiańskiego. Podniosłe wypadła również uroczystość w Uniwersytecie Łódzkim. Po południu goście byli na przedstawieniu «Krakowiaków i Górali» w Teatrze Wojska Polskiego, wieczorem zaś na bankiecie u wojewody łódzkiego.

Następny dzień przypadł na Wrocław, gdzie również miejscowy Komitet Słowiański, z przewodniczącym wojew. Piaskowskim na czele, przy współudziale władz i organizacji społecznych przygotował godne przyjęcie delegatów. Zwiedzono Biuro Planowania Przestrzennego i Państwową Fabrykę Wagonów, gdzie doszło do serdecznych manifestacji robotniczych w duchu braterstwa słowiańskiego, z przemówieniami gości. W południe witał delegację Uniwersytet Wrocławski, po obiedzie zaś odbył się wielki wiec z udziałem 50 tys. osób w Hali Ludowej, gdzie zarówno przedstawiciele miejscowego społeczeństwa, jak goście (gen. Maslarić, rekt. Wozniacziński, red. Vlahović, pos. Mihajlov, pos. Vodička) zgodnie w swych przemówieniach zaakcentowali konieczność solidarności Słowian i współpracy na wszystkich polach. Mile uderzało stałe nawiązywanie ze strony gości do faktu odwiecznej polskości Wrocławia i Ziem Odzyskanych, z podkreśleniem, że granice na Odrze i Nysie są wspólnymi granicami Słowiańszczyzny. Po przedstawieniu w teatrze («Straszny dwór») goście zwiedzili jeszcze wystawę prac uczennic szkoły zawodowej, gdzie również padło wiele serdecznych słów do i od młodzieży.

oraz zostali przyjęci kolacją przez Związki Zawodowe, które też obdarzyły gości cennymi podarkami.

W sobotę 21 czerwca goście przybyli do Krakowa, gdzie miejscowy Komitet Słowiański z wiceprez. prof. Piwarskim na czele, przy współudziale wojewody dra Pasenkiewicza, prezyd. miasta Wolasa i Okr. Kom. Związków Zawodowych, postarał się o należyte zakończenie objazdu Polski. Goście zwiedzili na wstępie redakcję «Życia Słowiańskiego», gdzie powitał ich przemówieniem redaktor pisma prof. Batowski, na co odpowiedziała imieniem Komitetu Ogólnosłowiańskiego pos. Blagoewa. Następnie zwiedzano zabytki miasta i Wawel. W południe witał gości Uniwersytet Jagielloński. Po obiedzie wydanym przez Komitet Słow. i OKZZ goście byli na wielkiej manifestacji w Teatrze Miejskim, gdzie wśród licznych przemówień (ze strony gości: Woznienskiej, Kozak, Vodička, Petrov), stwierdzono raz jeszcze głębokość uczuć słowiańskich i siłę współpracy naszych narodów. Kilku delegatów z gen. Maślariem na czele udało się na zwiedzenie Oświęcimia, gdzie złożono wieniec na grobach męczenników. Po przedstawieniu w Teatrze Miejskim odbyły się przyjęcia grupowe, wydane przez Uniwersytet, Zw. Zaw. Literatów, Wojskowość itd., oraz kolacja urządzona przez wojewodę krakowskiego.

Osobno wymienić należy aktywność rektora Uniwers. Leningradz. Woznienskiego, który w uniwersytetach wszystkich zwiedzanych miast — Łodzi, Wrocławiu i Krakowie — wygłosił z wielkim zainteresowaniem przyjęte odczyty o roli inteligencji w ZSRR. Na tenże temat i o organizacji nauki wygłosił odczyt również w Warszawie 23 czerwca, a przy tejże sposobności również rektor Uniwers. Belgradzkiego Jakovljević miał wykład na temat powojennej odbudowy kierowanej przez siebie uczelni.

W dniach 22—24 czerwca delegacje zwolna zaczęły rozjeżdżać się do swoich krajów, z serdecznym żalem żegnane przez gospodarzy. Nawiązane liczne węzły przyjaźni i wzmocnione kontakty osobiste należą również do pozytywnych wyników II Plenum Komitetu Ogólnosłowiańskiego.

DROBNE WIADOMOŚCI

UROCZYSTOŚCI WSZECHSŁOWIAŃSKIE NA DZIEWINIE

Jak corocznie, tak i w tym roku odbyła się na Dziewinie (Devín) koło Bratysławy podniosła uroczystość o charakterze ogólnosłowiańskim, zorganizowana przez Komitet Słowiański w Bratysławie. Uroczystość ta bywa urządzana w związku ze świętem «apostolów Słowiańszczyzny» Cyryla i Metodego. «Od słowiańskich braci przyjęliśmy wiarę — słowiańskie braterstwo niech będzie naszą wiarą!» — głosiły wielkie napisy w Bratysławie i pod ruinami średniowiecznego zameczyska dziewinańskiego.

Na uroczystość tegoroczną przybył premier Czechosłowacji Kl. Gottwald w towarzystwie ministra rolnictwa Duriša, a obecni byli oczywiście również gospodarze: prezes Słowackiej Rady Narodowej dr J. Lettrich, prezes Rady Pełnomocników Słowackich (coś w rodzaju słowa-

ckiego rządu autonomicznego) dr G. Husák, przewodniczący Komitetu Słowiańskiego w Bratysławie, pełnomocnik oświaty poeta L. Novomeský i in. Przybyli również liczni goście z innych krajów słowiańskich: chargé d'affaires ambasady ZSRR w Pradze Bodrow, ambasador FLRJ dr Černej, poseł bułgarski Simov oraz sekretarz ambasady polskiej w Pradze Gajewski, następnie wiceprezes Komitetu Słowiańskiego w Polsce prof. Batowski, sekretarz Komitetu Słowiańskiego Jugosławii prof. Lalić wraz z przedstawicielem wojskowości jugosłowiańskiej w randze generała, oraz sekretarz Komitetu Słowiańskiego Bułgarii Velkov. Komitet Słowiański w Pradze reprezentowali profesorowie Dolánský i Krejčí.

Zebranie zagał i gości powitał prezes Komitetu Słowiańskiego Novomeský, po czym premier Gottwald wygłosił dłuższe przemówienie, w którym nawoływał do wzmocnienia jedności demokratycznej Czechów i Slo-

waków. Z kolei przemawiali: radca ambasady ZSRR Bodrow, sekretarz ambasady polskiej Gajewski, przedstawiciel Komitetu Słowiańskiego Jugosławii prof. Lalić i przedstawiciel Komitetu Słowiańskiego Bułgarii Velkov. Wszyscy mówili w duchu gorącego braterstwa słowiańskiego.

Przewodniczący Słowackiej Rady Narodowej dr Lettrich wydał następnie dla gości obiad w największym hotelu bratysławskim «Carlton». Wygłosił on tam przemówienie powitalne, na które odpowiadali kolejno, podkreślając znaczenie nowego ruchu słowiańskiego, przedstawiciele poszczególnych narodów słowiańskich, m. in. imieniem Komitetu Słowiańskiego w Polsce prof. Batowski.

Wieczorem prezes słowackiego Komitetu Słowiańskiego Novomeský przyjmował gości w pięknej siedzibie związku zawodowego literatów Słowacji, zamku Pudmerice w pobliżu Bratysławy.

Z KONTAKTÓW Z BRATNIMI ORGANIZACJAMI

W lecie 1947 kolejno wiceprezes Komitetu Słowiańskiego w Polsce prof. Batowski, a następnie dyrektor Biura Komitetu mgr Kwiatowska, złożyły wizytę Komitetowi Słowiańskiemu Jugosławii w Belgradzie.

Prof. Batowski odbył przy tej sposobności konferencję na tematy związane z działalnością Komitetów Słowiańskich z przewodniczącym i sekretarzem Komitetu Ogólnosłowiańskiego, gen. B. Maslarićem i red. I. Miedwiediewem, oraz z przewodniczącym Komitetu Słowiańskiego Jugosławii prof. S. Jakovljevićem, jak i z redaktorem miesięcznika «Slovensko Bratstvo» Jurkovićem omówił możliwość zacieśnienia stosunków między tym piśmem a «Życiem Słowiańskim».

Z Belgradu prof. Batowski udał się do Sofii, gdzie złożył wizytę Komitetowi Słowiańskiemu Bułgarii, odbywając tam rozmowy z przewodniczącym Petrovem, jego zastępcą pos. Mihajlovcem i sekretarzem Velkovem, nadto zaś z wiceprzewodniczącą Komitetu Ogólnosłowiańskiego pos. Blagocva. Równoległe do tego przeprowadzono rozmowy na tematy slo-

wiańskiej współpracy naukowej z prezesem Bułgarskiej Akademii Nauk prof. Pavlovcem i członkiem Akademii, zarazem dyrektorem Instytutu Słowiańskiego przy Uniw. Sofijskim, prof. Lekovem. Komitet Słowiański Bułgarii i Instytut Słowiański Uniw. Sofijskiego urządziły na cześć gościa przyjęcie wieczorne, w którym wzięli udział liczni przedstawiciele akcji przyjaźni słowiańskiej, z ministrem informacji Kazasovem, prezesem Pavlovcem i prof. Lekovem na czele, przedstawiciele nauki i literatury, działacze społeczni itd.

Dyr. Kwiatowska nawiązywała kontakty z działaczkami postępowych organizacji kobiecych.

OD REDAKCJI

Numer niniejszy, podwójny za lipiec i sierpień, zapełniamy wyłącznie materiałami związanymi ze Zjazdem Komitetu Słowiańskiego w Polsce w dniu 1 czerwca 1947 r. w Warszawie oraz z II Plenum Komitetu Ogólnosłowiańskiego. Objętość zeszytu jest mniejsza, niż wypadłoby to normalnie przy zeszycie podwójnym; tłumaczyć to należy faktem ogólnych restrukcji w dziedzinie papieru. — Normalny materiał rubryk stałych, kroniki, przeglądy prasy, recenzje itd., znajdują się w numerze wrześniowym ponownie, z uwzględnieniem również lipca i sierpnia. Numer wychodzi 20 sierpnia 1947 r.

ERRATA

W liście członków nowych Władz Komitetu Słowiańskiego w Polsce, zamieszczonej na str. 210 naszego piśma (nr czerwcowy) należy przeprowadzić pewne poprawki względnie uzupełnienia:

- IV zastępca przewodniczącego, inż. E. Szyr — ma być: wiceminister przemysłu i handlu;
członek Prezydium dr Stanisław Arnold — ma być: profesor Uniwersytetu Warszawskiego;
członek Prezydium Michał Pankiewicz — uzupełnić: dziennikarz;
członek Prezydium Leon Schiller — uzupełnić: dyrektor Teatru Wojska Polskiego w Łodzi;
członek Komisji Rewizyjnej Ożga — ma być: Władysław Ożga.

ОГЛАВЛЕНИЕ

Б. Масларич: О новом славянском движении — И. Медведев: Идеальные основы нового славянского движения — Г. Свионтекковский: Идеология современного славянского движения — С. Трояновский: Задачи и организация работы Славянского Комитета Польши и обществ польско-славянской дружбы — Резолюции II-го Съезда Славянского Комитета Польши — Документы II-го Пленума Общеславянского Комитета — Обращение Общеславянского Комитета интеллигенции всего мира — Письма Президента Б. Берута и премьер-министра И. Цыранкевича Общеславянскому Комитету — Письма премьер-министра И. Цыранкевича и Президиума Общеславянского Комитета Г. Димитрову — Г. Батовский: Годовщина 22 июня — Второй пленум Общеславянского Комитета (информации) — Славянские торжества на Девине — Мелочи.

СЛАВЯНСКАЯ ЖИЗНЬ. Ежемесячник посвященный славянским делам. Издается Президиумом Славянского Комитета Польши, Варшава, аллея И. Сталина 24. — Редактор: Генрих Батовский. Заместитель редактора: Фридрих Лёский. Секретарь редакции: Алина Шклярская. Заведующий администрацией: Станислава Бличарз. Редакция и администрация: Kraków, Basztowa 15.

CONTENTS

B. Maslarić: New Slav movement — I. Medvedev: The ideal principles of the new Slav movement — H. Swiatkowski: Ideology of the contemporary Slav movement — S. Trojanowski: Problems and organisation of the Slav Committee in Poland and of the societies of the Polish-Slav friendship — Resolution of the II-nd Congress of the Slav Committee in Poland — Resolutions of the II-nd Plenum of the Central Slav Committee — Address of the Common Slav Committee to all intelligent people of the world — Letters of the president B. Bierut and of the prime minister J. Cyrankiewicz to the II-nd Plenum of the Central Slav Committee — Letters of the prime minister J. Cyrankiewicz and of the Presidential Office of the Common Slav Committee to the prime minister G. Dimitrov — H. Batowski: The great anniversary — II-nd Plenum of the Central Slav Committee (informations) — Slav solemnities in Devin — Informations.

SLAV LIFE, a monthly magazine devoted to Slav matters. Published by the Presidential Office of the Slav Committee in Poland, Warsaw, al. J. Stalina 24. Editor: Henryk Batowski. Deputy editor: Fryderyk Łęski. Editorial secretary: Alina Szklarska. Administrative manager: Stanisława Blicharz. Editorial and booking office: Kraków (Cracow), Basztowa 15.

SOMMAIRE

B. Maslarić: Le nouveau mouvement slave — I. Medvedev: Les principes idéologiques du nouveau mouvement slave — H. Swiatkowski: Idéologie de mouvement slave contemporain — S. Trojanowski: Les tâches et l'organisation du travail du Comité Slave en Pologne et de sociétés de l'amitié polono-slave — Resolution du II-ème Congrès Slave en Pologne — Resolutions du II-ème Plenum du Comité Slave Central — Appel du Comité Central aux intellectuels de tout le monde — Lettres du président B. Bierut et du premier ministre J. Cyrankiewicz au II-ème Plenum du Comité Slave Central — Lettres du premier ministre J. Cyrankiewicz et de la Présidence du Comité Slave Central au premier ministre G. Dimitrov — H. Batowski: Le grand anniversaire — II-ème Plenum du Comité Slave Central (informations) — Les solennités slaves à Devin — Informations.

LA VIE SLAVE. Revue mensuelle consacrée aux problèmes slaves. Publiée par la Présidence du Comité Slave en Pologne, Varsovie, al. J. Stalina 24. Rédacteur: Henryk Batowski. Vice-rédacteur: Fryderyk Łęski. Secrétaire de la Rédaction: Alina Szklarska. Gérant de l'administration: Stanisława Blicharz. Rédaction et Administration: Kraków, Basztowa 15.

